

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K. in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K., za druge izvenavstrijske dežele 8 K.
Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odgovredi. — Udjde "Katoliškega tiskovnega društva" dobitajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vracajo. — Upravnštvo: Koroska cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Ena inserata se plačuje od enostopne petitrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku "Mala naznanila" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprtje reklamacije so poštine proste.

Eno leto vojska.

Dne 25. julija m. l. je avstr. poslanik zapustil Belgrad, ker nam srbska vlađa ni hotela dati popolnega začetka zaradi serajevskega umora in vedenega vznemirjanja naših jugoizhodnih pokrajin. Dne 28. julija je Avstrija napovedala Srbiji vojsko.

Za Srbijo se je takoj zavzela Rusija in zdaj se je začela velikanska borba z Rusijo. Skraj so se spopadale le prednje straže. V drugi polovici meseca avgusta pa so se že začele resne in obširne bitke v izhodni Galiciji in na Rusko-Poljskem. Od dne 22. do 25. avgusta je bila bitka pri Krasniku, tej je sledila bitka pri Komarovu, obe sta bili za nas zmagoviti. Toda izhodno od Lvova, kjer smo se srečali z Rusi dne 24. avgusta, smo se morali umakniti ruski premoči in cela naša fronta se je pomikala nazaj. Ves ruski naval so začetkom morale vzeti naše avstrijske čete na se, kajti Nemčija je bila do sredine oktobra preveč zaposlena v Franciji in Belgiji. Se le s tem časom se je začel na francosko-nemškem bojišču stoječ boj iz strelskej jarkov, ki je pologoma omogočil Nemcem da so lahko začeli tudi proti Rusom posiljati svoje čete.

Začetkom oktobra je že začela avstrijska armada, pomnožena prvič z nemškimi silami pod vodstvom generala Hindenburga ofenzivo in sicer proti Varšavi in Ivangorodu. Avstrijski del prodirajočih začetnih armad je zdržal spopad z Rusi, toda Hindenburg še je bil preslab in se je moral po 26. oktobru umikati proti nemški meji. Mi ž njim. Ko so se nemške čete nanovo uvrstile, se je začelo zopet prodiranje avstrijsko-nemške armade in Rusi so bili v prvi polovici meseca decembra pot snjeni na črto Dunajec — Nida—Pilica—Bzura.

Na tej črte so zdržali do maja letosnjega leta, kajti z novim letom so začeli svoje glavne moči zbirati v Karpatih. Za vsako ceno so hoteli predreti našo karpatsko fronto ter se razliti s svojimi četami po ogrskih planjavah. Toda naše izredno vrlo vojaštvu pod modrim vodstvom generala Borojeviča je bilo kakovit napremakljiv zid in se ni dalo premakniti. Dne 20. marca se je morala udati trdnjava Przemysl radi pomanjkanja živil. Na to so bili v aprilu posebno hudi boji v Karpatih. Toda vse zaman.

Dne 2. maja se je začela v Galiciji ob Dunaju in Biali od našega vojskovodje Konrad-Hecendorfa bistromno zasnovanja ofenziva proti Rusom. Ruske čete so se morale umikati in izginiti tudi iz Karpatov. Dne 3. julija je bil Przemysl zopet v naših rokah. Dne 22. junija je padel Lvov. Na to se obrne glavna sila avstrijsko-nemške armade proti severu, kjer danes stoji blizu črte Iwangorod—Lublin—Holm.

Na srbskem bojišču smo meseca avgusta vdrlji v Srbijo. Potem se je začela srbska ofenziva, ki se je ustavila s porazom timoške divizije pri Mitrovici. Koncem oktobra so bili Srbi izgnani iz naše zemlje. Začela se je nova ofenziva z naše strani. Dne 2. decembra je general Franck zasedel Belgrad. Naše čete so prodrele do Kragujevca. Toda na to smo se zopet umaknili. Vendar je srbska armada tako izčrpana in zmučena, da se do danes ni povspela do nove ofenzive. Z dnem 23. decembra je sprejel nadvojvoda Evgen vodstvo naših balkanskih čet.

Dne 23. maja nam je Italija napovedala vojsko. Na vojno napoved je takoj odgovorila naša se nikdar premagana mornarica pod poveljstvom admirala Hausa, drzno je napadla italijansko obal. Na suhem zaman buta Lah v našo goriško, koroško in tirolsko fronto, ne more nas premakniti niti za korak. Naše vojaštvu koprni po trenotku, ko bo dovolj

objačeno, lahko začelo z ofenzivo tudi na južnem bojišču.

Hrvaški vojni duhovnik.

Z italijanskega bojišča se poroča:

Po bitki pri Plaveh, na katero bo naša armada lahko za vse večne čase gleždala z opravljencim ponosom, je divizijski župnik Lovrič obiskal svoje vrle Dalmatince, kateri so v boju izvrševali čudežne junaštva.

Ko so Dalmatinci opazili svojega divizijskega župnika, se jih je polastilo veliko veselje in tekmovali so med seboj, kdo bi bil prvi, ki bi o prihodu dušnega pastirja poročal majorju Turudiču, cezar čine bodo v bodoče opevale dalmatinske "gusli." Kakor otroci svojemu očetu, če mu imajo sporočiti veselo sporočilo, tako so pridrveli junasči Dalmatinci k majorju z besedami: "On je prišel! On je prišel!" Major je v pozdrav divizijskega župnika po bratovsko objel. Ko je župnik svoje vrle čete nagovoril v posameznih oddelkih, se je podal na prostor, ki je bil določen za skromno častniško obednico na tem bojišču.

Globoko ganjen se je tam vzdignil junak od Drine in Soče, major Turudič, in je divizijskega župnika nagovoril s sledеčimi besedami: "Bitka ob Soči bo eno izmed najlepših poglavij v zgodovini naše slavne armade. Ti, preljubi naš dušni pastir, si tej slavni zmagi, ki bo v zgodovini brezprimerni zgled junasčih činov, veliko, zelo veliko pripomogel. Ne orožje, ne smrtonosne krogle, temveč navdušenje naših vrlih vojakov je zmagalo. To navdušenje pa si ti vnel v sreih naših vojakov. Ti si našim ljudem vili duha vzvišenega junaštva, ti si moje junake, predno so šli v dolocene jim strelske jarke, najdušil je cesarja, prestol in domovino; ti si jih spremenil v leve! Po tvojih nepozabnih nagovorih, si sam rekel: "Čudež bodo delali! Ljubljenemu vlaštarju bodo napravili veliko veselje!" Tvoje preročevanje se je izpolnilo. Junasči čini mojih vrlih vojakov ob Soči so najlepše Tvoje plačilo. Ti si pri polku, ki je ovenčan z vencem zmage, posebno pa pri mojem bataljonu zasluzil večno slavo."

Kakšen je Lovrič, takšni so vsi hrvaški in slovenski duhovniki, ki delujejo na bojišču.

Savinjčani kljubujejo Italiji.

nom.

Pionir Ivan Jordan iz Gotovlj izpiše z italijanskega bojišča:

Več Slovencev, pred vsem Savinjčanov, nas je skupaj pri jedni stotini in se prav dobro zabavamo. Da našim znancem malo dolg čas prikrajšamo, opisemo v par vrstah, da tuži nas pionirje ne pustijo Italijani mirno opraviti svojo nalogo. Bilo je namreč ravno na Sv. Petru večer, ob isti uri, ko smo v mirnem času Savinjčani še najbolj krepko obhajali dočne župnije patrona. Razšli smo se sem in tam, da opravimo svoja kritja, ki so bila razbita od težkih neprijateljev granat. Bilo nas je pet Slovencev skupaj, ki smo imeli nalogo, popraviti kritje, katero je imelo pri kraju na prednji strani veliko luknjo od granate. Vreme ni bilo ugodno; grmelo je, se bliskalo in deževalo. Komaj smo očistili razvalino kamenja in napravili lego za kamen na kamen, udari granata za korak pred kritjem, da so padali debeli kosec kamenja na streho nase postojanke in čez nas. Za trenutek je bila že druga granata skozi prednji zid v našem kritju. Ker je bil zid debel, ni bilo škode, samo nekaj kamenja se je udrlo. Bilo je seveda vse pretreseno in nevarno, da nas ne bi podsulo. Razšli smo se tu in tam izven kritja. Granate so padale takoj gosto, da nihče ni vedel prostora, kam ne bi granata udarila. Napravil sem nekaj korakov v bližnjo inamo, že pada granata ob strani, močen zračni pritisk me pahne daleč proč v jamo in mi očne čepico, da še sedaj ne vem kam. Počasi se zopet vzdignem in grem malo naprej, kjer vidim infanterista ležati. Vsedem se poleg njega. Ko ga natančeneje malo pogledam, mu vzarem čepico in se ž njo pokrijem, ker sem videl, da njega pač ne bo več zeblo v glavo.

Granate še vedno padajo tu tam, a ne več tako gosto. Sel sem počasi nazaj na delo, moj priatelj je delo že nadaljeval, pa tudi drugi so počasi prišli skupaj ter smo naše delo popolnoma izvršili, čeprav so nas Italijani celi čas malo plašili. Poškodovan ni bil od naših nihče. Največ škode sem imel jaz, ker sem imel hlače raztrgane in koleno malo razkraspano.

Mnogo pozdravov Savinjčanom in vsem spodnjestajerskim Slovencem pošiljajo: Ivan Jordan, Gotovlje, Friderik Selinšek, Janez Tuš, Jožef Cretnik, J. Lobnikar, Grajska vas, in Rudolf Rus.

Obmejni Slovenec, ki se bori že na tretjem bojišču.

Korporal Jakob Polanec, doma iz Dobrenja, župnija Spodnja Sv. Kungota, je bil ranjen že na srbskem in ruskem bojišču. Sedaj, ko je okrevl, so ga poslali še na italijansko bojišče, odkoder nam piše dne 18. julija:

Lanjsko leto na god sv. Jakoba sem se svoj imendan veselo obhajal med svojimi znanci in sorodniki. Kmalu nato pa nas je domovina klicala na boj. Poslovil sem se od edinega brata Janeza, ki je že dal svoje življenje za domovino, poslovil sem se zadnjikrat od ljubeče mamice, ki so med tem časom doma umrli. Nisem jih mogel pokropiti, ker sem bil tisti čas na krvavem bojišču.

Hude čase sem doživel v Srbiji in Rusiji, bil sem dvakrat hudo ranjen, a Bog mi je dal zopet ljubo zdravje. Sedaj se borim proti hinavskemu polentaru, kateri je postavil pred naše postojanke silno močno, a malo korajžno armado.

Mi se Italijana prav nič ne božimo. Veliko zablavo imamo, ko nam v begu kažejo krvave hrble in pete. Italijan ima grozne izgube. A naše niso takoj velike. Sicer pa nas čuva Marija, ker se borimo za pravčno stvar, Italijan pa za hudobno reč. Mnogo pozdravov pošiljata zvesta tovariša Jak. Polanec in Filip Kline, doma od Sv. Miklavža pri Ormožu.

Dokler slovenska kri po žilah teče, so ragom bo gorje!

Z italijanskega bojišča nam poročajo hrabri slovenski fantje, doma iz okolice župnije Planine, ta-ko-le:

Že precej časa se nahajamo na Krasu, katerega površino obstreljujejo polentarji z neštevilnimi granatami, ki drobjijo le ubogo kamenje, ker nas le malo kaj dejajo. Seveda nas slovenski fantov se ogibajo, kot bi se nas bale. Zato smo še hvala Bogu zdravji in veseli ter si zapojemo tuintam kako domačo, da je kar veselje. Polentarji si ne upajo priti preblizu nas, ker predobro vedo, da jim potem ne bi dobro polenta teknila. Kajti če krogla iz avstrijskih pušč zažvižgajo, Italijani že jokajo in če topovi za grme, že pokazejo pete.

Dokler slovenska kri po žilah teče, in v prsih bije nam srce, branimo mi domovje naše, in sovragu bo gorje! Z združenimi močmi za cesarja in domovino!

Vse prijatelje in bralec "Slovenskega Gospodarja" pozdravljajo vojaki telefoničnega odseka: Mihail Salobir, Ivan Šmigove, Martin Melanšek in Franc Smid iz planinske okolice doma.

Vsak padli Avrstrijec stane Italijane 10 000 kron.

Alojz Weiss, doma iz Krčevine pri Mariboru, nam piše dne 21. julija z italijanskega bojišča:

Bilo je dne 1. julija že proti jutru, ko pridevmo v strelske jarke, ki so prav ugodno narejeni in proti slabemu vremenu zavarovani. Naši fantje ... pešpolka se prav dobre volje splazijo vi nje. Kmalu prisjele ljubo sonce in pozdravi nas lepi dan. "Danés bode vročé", si govorijo. Bilo je res tako. Proti 7. uri zjutraj se začne dijivi ples. Prva granata pada na levo-

stran, druga na desno in tako nadalje. Sovražnik je nas pozdravil z divjim ognjem. Šrapnel za šrapnелom, granata za granato nas pozdravlja. Pokalo je tako, da se kar zemlja trese. Ali samo pokanja se pa naši hrabri fantje ne ustrašijo, samo da sovražna krogla cilja ne zadene. Predi in zadi za nami frči kamenje na sto metrov visoko. Pogum in korajžo mora človek imeti v takih urah, ki pa je našim fantom tudi ne manjka. Sovražna artilerija strelja veliko, a malo zadene. Vsak mož, ki ga tukaj zadene, v elja Italia na najmanj 1 000 kron. To se pa pravi: za 1 000 kron streliva porabi, popred kot en naš mož pada.

Kakor zmiraj, tako nas hočejo tudi sedaj tu in tam preslepiti. Na primer: Nekega dne pridejo tu k nam trije Italijani Rudečega križa, ali z nosilnicami in zastavo z rudečim križem v roki v znamenje, da hočejo svoje mrtve in ranjene proč spraviti, ker prejšnji večer je bil hud boj. Ta zastava je pomenila, da naši fantje ne smejo streljati, kar tudi niso. Ko se Italijani potem odpravijo, začne naenkrat pokati strojna puška, ki so jo skrivoma z nosilnicami prinesli pred naše lame. Sedaj ne pridejo več, ker so dobili svoje plačilo. Imel sem tudi priložnost govoriti z nemim ranjenim Italijanom. Na vprašanje, kje je bil ranjen, mi odgovori: „V nogu in roko. Dobili smo povleje, naskočiti avstrijske strelske jarke. Ker pa nismo hoteli iti naprej, streljala je lastna artilerija od zadi v nas.“

Vidi se, da italijanska infanterija nima koruze. Iz tega se jasno spozna, da je še sovražnik danes po osmedenskem boju na tistem mestu, kjer je bil od začetka vojske, in je tudi upati, da ne bo dalje prišel.

Naši fantje so vsi pri najboljši volji. Mi si zapojimo tu in tam kako pesmico iz domačega kraja. Vreme je sedaj ugodno in lepo. Jaz in moj prijatelj Ambrož se spraviva v najino votlino, ki ni nič kaj posebnega, vendar prav ugođno narejena in proti šrapnelom zavarovana, če ravno v zemlji. Tukaj napravljiva včasih s kartami kako igro. Tako mine dan za dnevom. Pozdravljamo vse bralce „Slovenskega Gospodarja!“ Alojz Weiss, doma iz Krčevine pri Mariboru, in Franc Ambrož, kmet iz Rošpha.

Italijanom avstrijski svinec ne diši.

Valentin Debelak, vojak na južnem bojišču, kmečki sin iz St. Jurija ob Taboru in ob enem trgovski poslovniku, ki je posebno na slovensko-nemški meji pri Sv. Duhu na Ostem vrhu deloval in veliko pripomogel, da se je tam izobraževalno društvo ustanovilo, piše dne 13. julija č. g. Ferd. Žganku, kaplanu v Dobru pri Planini naslednje pismo:

Predragi! Gotovo Te bo zanimalo, če Ti nekoliko obširneje popisem svoje doživljaje. Ko smo se podali na jug Italijane klestit, je bila naša prva dolžnost, si napraviti strelne jarke in akrališča. Slišal sem bil nekdaj o katakombah; ob tej priložnosti sem se spomnil na nje, ko smo po dnevu čepeli kot jazbeci, po noči smo se razeteli kakor netopirji. Aeroplani (zrakoplovi) so nas hodili tudi zmiraj obiskovat. Pa poslali smo jim nekaj svinec in že so napravili „Kehrt euch!“ To živiljenje ni trajalo dolgo; dobili smo povleje in odrinili smo morali drugam. Ko smo ležali eden dan v nekem mlemu gozdu, smo po noči ob dežju odrinili v naše nove postojanke.

Ko prispemo na vrh hriba, so nas vsled močnega bliškanja Italijani opasili, na kar se je vsula toča krogel na nas; mi smo se seveda hitro vrgli na tla v mokro travo, kljub temu, da nam ni ravno dobro prijalo to izvanredno Kneippovo zdravljenje. Po hudem naporu smo vendar srečno došli v naše postojanke. Ker ni celo noč prenehalo nič deževati, je seveda pridno teklo na nas. Drugi dan zgodaj zjutraj so nam polentarji poslali par šrapnelov in granat v pozdrav. Par dni potem je bilo skoro popolnoma mirno. Dne 23. junija so začeli ti zlodjevi „kacmoharji“ s silovitim topovskim streljanjem, katero je trpel celih 17 ur; naš hrib je bil ves v ognju. Granate in šrapneli se leteli kakor toča. To je bilo tuljenje in življanje, da je pretresalo kosti in mozeg.

Naš hrib se je tresel kakor ob potresu. Čez 10.000 šrapnelov in granat je priletelo ta dan na našo stran. Sreča je bila ta, da so Italijani previsoko ali prenizko streljali. Iggube smo imeli neznavne.

Ko sem gledal in poslušal to italijansko bakljado, sem si mislil: „Ta le gramoz, katerega so danes Italijani napravili z granatami, bi zelo prav prišel za naše ceste na Štajerskem, na katerih istega tolkokrat primanjkuje.“ Ne smeš si pa misliti, da je naša artilerija molčala, nasprotovno, ona je pridno pošiljala s sigurnostjo želeso Italijanom, da so morali prav hitro menjati svoje postojanke. Naša artilerija, kakor sem videl, izvrstno strelja. Pa tudi streljanje naših motornih baterij dela velike preglavice Italijanom, ki ne morejo tega nič kaj dobro prebaviti, ker jim napravljajo prevelike luknje. Italijanska infanterija je za nič. Poskušali so nas parkrat napasti, pa svinec naših pušk jim ne ugaaja, naša artilerija jim pošlje nekaj urnega želesa in hitro napravijo „laufšrit“. Enkrat je pribeljalo nekaj Italijanov pred naše postojanke, očividno, da bi jih mi njeli. Mi smo si pa mislili: „čemu vas rediti?“, in spoldili smo jih nazaj. Nekoč smo bili kakih 30 korakov oddaljeni od Italijanov. Ker so bili oni spodaj, smo valili kamenje na nje.

Zdaj vidi polentar, da se pretaka pri Avstrijih ista kri po žilah, kakor l. 1866, in da si bo razbil glavo ob dvoglavem avstrijskem orlu.

Pa tudi v duhovnem življenju se je marsikaj spremnilo. Vsa brezbožnost je minula. Častniki kakor mošto no-

si neunstrašeno svetinjice in križe okoli vrata. Ono grozno preklinjanje je minulo in vsak rad sklepa roke in prosi božje pomoči in varstva. Da, kdor moliti in Bogu ne pozna, naj se na vojsko poda. Tu sem naj se pridejo oni prosvitljenci in svobodomislici učit, tu se jim bi odprle oči in bi drugače govorili in pisali, kakor so delali dosedaj. Da bi naše te skromne vrstice odmev tudi v vstah mojih rojakov, bi bila moja srčna želja. Pozdravljen!

Lahe so potegnili.

Ferdinand Koren, rudar iz Idrije, piše dne 50. junija iz K... na Primorskem:

Danes smo napravili imeniten špas s polentari. Na neko osamljeno pečino smo po noči privezali ob koncu ročnega vozišča prazen, neraben sod (v obleki topa). Zraven smo pristavili za stražo slamenega vojaka v stari avstrijski uniformi. Po vrvici pa smo „baterijo“ zvezali z varnim zavetiščem, da smo lahko vso stvar nekoliko pregibali. Zjutraj so Lahi naš kanon kmalu opazili, dasi ga nismo izpostavili čisto na videk, ampak za kamenje, ki naj bi služile za kritje. Tako so jeli sprožiti topove na slamnato sražo, ki se je semintje majala. To je trajalo dober četrtek ure. Ko so nazadnje izpodobili skalo in top, je šlo vse v dolino.

Rusi oboroženi z lesenimi hlodi.

Franc Hrastnik piše dne 11. junija svojim domaćim v Št. Lovrenc nad Mariborom:

Ljubi mi stariši! Nekoliko Vam popisem svoje bivanje v bojnem karpatskem gorovju. Sedaj sem v bolnišnici vsled ozebljene nog. Sedaj se mi je začelo na desni nogi gnijiti. Svojo operacijo sem hvala Bozu že prestal.

Dne 21. marca, v razburjeni noči, ko je razsajal strašno mrzel, snežen vihar, smo došli po težavnem sneženem potu, ki ga bom pomnil vse svoje živte dni, v to le bojno. Karpati imenovan gorovje. Ves zmučen sem mislil, da bom tam gori našli kakšne barake, kamor bom malo položil svojo trudno in težko glavo. A našli smo le par iz hojevih vej sestavljenih brlogov, ki se niso veliko ustavljal groznejemu viharju, pa še ti nam nekaterim niso služili za takratni odmor, kajti nemudoma nas je šlo nekaj takoj na patruljo. Vlačili smo se med 2–3 metre debele sneženimi nasipi. Obleka mi je postala kot lesena, obraz mi je krila ledena skorja, zdelo se mi je, kot bi mi rezal meso raz njega. Pomilovanja vredni vojaki, ki so se pred nami mesec januarja in februarja tu gori na tem sneženem gorovju že tako hrabro borili z Rusi. Dne 25. marca sem se kot črnovojnik udeležil prvič ljutega boja. Rusi so pridrli od obeh strani od spredin in od zadi, ker je bila naša bojna črta na desni strani preduta. Bilo jih je kot listja in travje, da je vse zamrgolelo po vrhu, pritulili so kot znoreli. Imeli so dve vrsti orožja, eni puške, drugi pa lesene kole ali hlode. Kaj ne, čudna prikazan na modernem bojišču! Dalj smo se s krogljami in na bajionet, da so kar civilne svinčenke mimo mojih ušes, a moja glava je še ostala cela, gotovo ker je na kapi bila pripeta podobica naše ljube Brezmadežne. Zaman je bila naša korajža, vsled velike ruske premiči smo se morali naglo umakniti, a sovražnik nam je hitro sledil in nas še trikrat med potjo obstreljeval. Žalibog, izgubil sem tam gori zvestega prijatelja Albina Kraner, kmečkega sina iz naše župnije. Bil je res blaga in poštena duša. Poizvedel sem le toliko o njem, ker sva se bila v temni noči razgubila, da je bil ranjen in je gotovo prišel v ujetništvo. Bog daj, da se vrne zopet zdrav. To je bil zame prvi spopad z Rusi in sem si ga tudi najbolj zapomnil, kajti navajati sem jo moral čudno, da me ni dosegljala ruska golazen. Od tedaj naprej sem bil tolikrat vognju, da ne vem gotovega števila povedati. Prepričan sem, da me ščiti moja mamka Marija, pod katero varstvo sem se pred odsodom na bojišče popolnoma izročil. Velikonočni prazniki so bili pred tudi dokaj živahnii. Vse tri dni nas je obstreljevala ruska artilerija. Na Velikonočni pondeljek mi je ruska granata zemljo pomešala mojo juho, ki sem si jo sam pripravil, ali meni se ni nič huſlega zgodoval.

Kako smo z Rusi zamenjali bojno srečo in sojo oni navajali pošteno pred nami, kako se nam godi sedaj tu v Galiciji, pa prihodnjič, každar bom zopet imel priložnost. Komaj sem končal to pismo, zapuščam zopet našo bolnišnico in se vračam ob palici načaj na bojno črto. Na svjedenje!

Slovenci ne pobegajo.

Domobranec Franc Grabner, doma iz Maribora, piše svojemu prijatelju Francu Krajncu na Meljskem vrhu:

Zivo se spominjam 28. junija lanskega leta, če gar obletnico obhajamo v tako žalostnem položaju. Res je, da smo vsi slutili, da bo sledilo vsled hudega zločina, ki je zahteval kot žrtev našega prestolonaslednika, še mnogo, a da se bo toliko krvi preliilo, ni nihče sanjal. Danes, dne 28. junija, se je služila sv. maša za vse padle vojake, ki so se borili in žrtvovali svoje mlado življenje za domovino in cesarja. Bili smo vsi do srca ginjeni, ko nam je gospod vojni kurat Jožef Pintar o sedanjem žalostnem stanju go-

voril. Nato pravi: Naj se vsak pri sv. maši spominja svojih padlih tovarišev in naj moli zanje, katere sedaj krije črna gališka zemlja! Da rečem: Spominjam sem se jih, kajti skoraj sem edini pri našem polku, ki sem še pri polnem zdravju. Skoraj bo minulo leto, kar sem tukaj na bojišču. Oh, kajko srčno si želim še enkrat videti milo slovensko domovino. O, kako srečen, da, presrečen bo tisti dan, ko bodo stopile moje noge na slovensko zemljo.

Naznanim Ti tudi, da smo Rusom zadnjic dali „feist“ po piskrih. Hoteli so nas dne 20. junija ujeti, a naše strojne puške so jim prepevale našo cesarsko himno, ki jih je tako iznenadila, da so nam kar pete pokazali.

Ceravno so žalostni časi, pa vendar mi slovenski fantje ne izgubimo korajže in si večkrat zapojejo kakšno slovensko pesem, največkrat pa to: „Le naj ropoče in bobni, iz tisoč topov naj gromi, naj krogle križem Šviga, Slovenci ne pobegnemo!“ — Te pozdravlja Tvoj prijatelj Franc Grabner.

Slovenskim fantom ne upade pogum.

Josip Munda, doma iz Ormoškega okraja, nam piše iz izhodne Galicije:

Hudi bitki dne 8. junija je sledila druga nič manj srdačna dne 12. junija. Sovražnik se je daleč umaknil in zasedel višine ob Dnjestru. Na večer dne 8. junija smo se mu približali tako blizu, da se nas dosegla njegova svitčenka. V jutro dne 12. junija je bilo krasno; na vse zgodaj so nas pozdravljali škrjančki s svojim petjem, Rusi pa s krogljami iz svojih z žičnimi ograjami dobro zavarovanih topov. Okoli 5. ure da naš priljubljeni stotnik povelje, naj se pripravimo za „Naprej!“ Predstavljali smo si v duhu tadan, v katerem bo treba spet marsikaj prestati, pa slovenskim fantom ne upade pogum. Na mladih obrazih se je bralo navdušenje in čakali smo še samo povelja, da jo udarimo proti sovražniku. Med silnim streljanjem se zasliši naenkrat povejje „Naprej!“ Kakor razdraženi lev poskačejo naši junaki iz svojih za silo izkopanih jam. V tem oziru zaslužita v prvi vrsti potvrdila naša vrla četovodji Ivan Jelenko, doma iz Oplotnice in Jakob Baš iz Braslovč. Prvi je prejel že prej dve hrabrostni svetinji, drugi pa je bil odlikovan sedaj.

Navzlic hudemu ruskemu streljanju smo drveli vedno dalje in dalje, tsko daleč, da smo bili oddaljeni od sovražnika še samo 800 korakov. Pri tem je prišlo naše desno krilo v nevarnost obkoljenja. Že smo si predstavljali v duhu obkoljenje v Sibiriji, kar nam prihiti na pomoč ... lovski bataljon, ki je naše desno krilo podaljšal in tako prekriral Rusom njihove načrte. Mi, dobro vedo, da sovražnika ne bo tako lahko pregnati iz njegovih dobro utrjenih postojank, se zakopljemo. Tukaj se zopet zrcali junaška vstrajnost naših slovenskih korenjakov, ki so morali prestati celi dan v silnem ognju russkih krogel in vrh tega še prenašati silno vročino in grozno žejo, ker vede nismo mogli dobiti.

Postojanke ob Dnjestru, ki smo jih zavzeli, držimo sedaj trdno v naših rokah. Večkrat so sicer že Rusi poskušali predeti našo bojno črto, pa vselej so se morali s kravavimi glavami vrniti. Vsem mojim dragim domaćim, prijateljem in znancem iskrene pozdrave!

Naj skala poka, dob se lomi, Slovenci zvestobe ne prodamo.

Predtopničar Jožef Korpar, doma iz Oslušovec pri Veliki Nedelji, nam piše dne 22. julija s severnega bojišča:

Po dolgem času imam spet priliko, oglasiti se v Vašem cenjenem listu in nekoliko pojasniti, kaj vse mora človek v tej strašni vojni preživeti. Spočetka, lahko rečeno, je vsakega oblijivala kurja polt, ko so se zaslišali topovi in prasketanje pušk. Oblački razpočenih šrapnelov so bili na gosto, kakor jata goločev, ki so se pa počasi večali in izginjali. Koliko mraza je že vsak prestal, koliko žeje in gladu! Sedaj se nam radi tega ni več treba pritoževati. Vse to in še veliko hujše reči pretrpi rad vsak za obrambo mile domovine. Veliko jih je, katere bodo stariši, žene ali otroci težko pogrešali, kateri so že žrtvovani tudi svoje življenje. Sedaj so zbežali moskali čez veliko reko Dnestr, po nekaterih krajih so naši že tudi na drugi strani. Tamkaj so se Rusi precej dobro zakopali. Po nekaterih krajih jim seveda to ne bo mnoge pomagalo, naše havbice jih bodo že izsule. Splošno imamo tu pri topništvu veliko premoč. Upamo, da bo do bežali marsikater Rusi mimo svojih domov, ne da bi se zanje zmenili in še dalje. Ko Ruse premagamo, pa smo pripravljeni, maščevati se s sveto jezo nad odpadniki na jugu, da bo tako kmalu izpolnjena slovenska narodna pesem: „Skala poka, dob se lomi, zemlja vsa se trese, bratje složni, stojimo trdni, kakor zidi grada!“ — Pozdrav!

Kmetijstvo je prva podlaga vsaki državi.

M. V. iz Št. Lovrenca na Dravskem polju piše z ruskega bojišča:

Dolgo časa že nisem imel priložnosti za pisano, ker pregorov pravi: Kuju želeso, dokler je vroče! In ker je Rus postal sedaj precej mehak, smo ga tudi tolkli, da se je čisto skrivil proti Rusiji nazaj. In

Kakor se sprevidi iz tukajšnjih ureditev, so Rusi že mislili za gotovo: Galicija je naša. Polja revnih ljudi so vsa lepo obdelana in obsejana; drugo je tudi že vse lepo v redu in snagi. Do južov in velikih judovskih podjetij pač niso imeli usmiljenja. Judovske hiše in tovarne so porušene do tla. Čudno se mi je pa zdele, ko sem zdaj po osmih mesecih prišel v kraje, ki sem jih že lani obhodil, ali pravzaprav malo bolj po domače povедano: preletel, da je še takoj urejeno.

Zdaj so vse države prepričane, da je kmetijstvo prva podlaga države, posebno v vojski. Italijanci so tukaj? Večinoma kmečki in revni ljudje. Odkod so tisoč konjev, odkod vsak dan na tisoče klavne živine? Vse od kmeta! Odkod vzamejo, da vozijo vsak dan vlak za vlakom: žito, krompir, seno? Ali morebiti to mesta pridelajo? Ne, tudi kmet! Prej je moral kmet s klobukom v roki hoditi po pisarnah, a zdaj najdejo sami pot v tvojo žitnico in tvoj hlev. In

prej se ni smel nikam vmešavati. A zdaj sprevidi mo, da edinstvo je prvi steber države. Ko bi ne bili edini, bi nas že davno bili naši sovražniki pozobali. Pa zadosti tega.

Kako ste kaj doma? Bog nas varuj še ene zime tukaj učakati; ker letošnja zima v Karpatih je naredila več revežev kakor pa kroglo. Pa če se ne misli celi svet uničiti, potem bomo vendar enkrat učakali mir. Srčne pozdrave Vam in vsem Sentlovrenčanom! Z Bogom domovina, mili moj slovenski kraj!

Dne 25. junija piše: Srčne pozdrave iz glavnega mesta Galicije! Dobro se imamo tukaj, ker nam je pustil "Muskal" na razpolago lepe zaloge živeža. — Kmalu bode čist zrak po Galiciji, namreč od Rusov, potem pa bomo še polentarju malo lase zmešali. Z Bogom za domovino! Pisati ne vtegnem veliko, ker moramo hiteti, da očistimo Galicijo smeti!

(Nadaljevanje pisem na 7. strani)

Nova krvava bitka na Goriškem še ni končana. — Naši Italijane povsod odbili. — Sovražnik ima velikanske izgube. — Slovensko in hrvaško junaštvo. — Nov drzen napad na italijansko obal.

Maribor, 28. julija.

Deset dni že divja nova krvava bitka ob Soči. Preteklo soboto, dne 24. julija, je srdost te bitke nekoliko ponehala. Zadnje dni pa so se ogromni italijanski napadi na naše postojanke pri Goriči ponovili zopet z velikansko silo. Sovražnici načinili napad na Dobrodobško gorsko planoto in na ostale naše postojanke so bili zopet popolnoma odbiti. Italijani so po porocilih nepristranskih vojnih poročevalcev izgubili začne dne ob Soči — eno tretjino svoje tamošnje armade.

Ob koroški meji se artilerijski boj za Narod je nadaljuje.

Na tirolski fronti pa se vršijo le manjše praske in topovski ogonji. Tudi tukaj ni prišel Italijan ne za korak naprej.

Težki boji ob Soči.

Monakovski list "M. N. N." opisuje boje, ki so se vršili pretekli teden ob Soči in pravi: "Boji ob Soči se dajo primerjati samo z onimi dnevi o Velikonoči, ko so Rusi na prelazu Dukla hoteli na vsak način prečreti. Kadorna zasleduje natančno isto takтиko brezobzirnega žrtvovanja človeškega materiala! Vedno naraščajoča viharna poplav svežih čet se izlivata sedaj že več dni neprehnomu proti našim postojankam. Vedno priderejo zopet novi, pripravljeni polki, katerim se potem večkrat posreči, doseči naša kritja. Boji mož ob možu ponovi ob bajnem svitu žarometov so tako strašni, da še ni bilo kaj takega v tej vojni. Kajti Dalmatinci, že v miru smrtni sovražniki Italijanov, hrvaški velikani in planinci se vržejo z nepopisljivo silovitostjo na Italijane, tako da se morajo vrniti ti skoro že pred ciljem. Čeprav se laški napadi še nadaljujejo, se da sklepatisi že iz sedanjega ugodnega položaja, da bo izid velike bitke prav uspešen za Avstro-Ogrsko." (Opomba uredništva: In tako je tudi bilo. Tudi v drugi veliki bitki so bile italijanske žrtve zaman!)

Bitka ob Soči ena najhujših in najstrašnejših v svetovni vojni.

Bojevanje ob soški črti, ki se je razvilo v najhujše in najstrašnejše boje svetovne vojne, traja dalej z obnovljeno silovitostjo in še ni videti odločitve. Tudi v sedanji bitki ob Soči je naperjen glavni napad Italijanov na Dobrodobško planoto, katero obsipavajo z strašanskim artillerijskim ognjem. Iz vodljivih zrakoplovov vodijo italijanski artillerijski opazovalci ogenj na vse strani in je navdušilo celo na posamezne vozove in osebe. Tri dnevi tukaj i topovi in skoro ne prenehoma. Vršilo se je zopet strašno streljanje; z občudovanja vredno hrabrosti se držijo naše vrle čete in če se posreči sovražniku vdreti v kako našo postojanko, se ne veseli kaj dolgo svojega uspeha. — Drugi sunek Italijanov je naperjen proti Goriči, za katero se razvijajo vedno novi boji, v katerih je imel sovražnik po izjavah ujetnikov že prav težke izgube; poseljeno en italijanski armatni zbor je izgubil pri tem že tretjino svojega moštva.

Goriča.

Italijanski polkovnik Barone piše v "Tempusu": V Goriči in okolici se izpopolnjujejo utrdbi na hribih nad mestom posebno močno; tukaj so postavljeni tudi topovi največjega kalibra. Ni mogoče, kaj storiti proti mestu, dokler niso v naših rokah vse utrdbi, ki obdajajo mesto. In ker vzvišena lega utrdb onemogočuje artilleristično predpripravo, stanejo ti napadi obilo krv. — Treba pa tudi pribiti, da so dobili Avstrije ojačenja in da jih še vredno dobivajo."

Lah Gorice ne sme dobiti!

Gorički "Novi Čas" piše: "Mi tu ob meji občutimo še posebe vojne grozote. Zapuščene hiše, razdeljana poslopja, oskrunjena svetišča, prelita kri nam govorji več kot vsi opisi, kaj je vojska. Pa pogum! Proč s strahom, proč z bojaznijo in trepetom! Posnemajmo srce stareženice v Podgori, ki je stala na cesti pred svojo hišo, v kateri je živel celih 65 dolgih let. Bila je rojena v njej, se veselila v njej kot otrok in dekle; v njej se je poročila, v njej pestovala svoje otroke. V hišo pa ni mogla več, ker je bila že vsa v razvalinah. „Mati pogum!“ — „Bog daj, da bo Lah kmalu vržen nazaj!“ Na Sveti Goro pojdem, da se Materi božji zahvalim in ji darujem za cerkev, kar imam!"

Ni mislila ne na bedo, v kateri se je nahajala, ne na hišo, ki je ležala podrt na pred njo, njeni srce je bilo polno zauapanja in poguma; njeni srce je verovalo na zmago in mislilo pred čustvom podprtih domom, kako bi omagalo zidati hišo Mariji v čast!

To je duh, ki ga moramo imeti vse! Naj se raje vsa Gorica zdrobi v prah in v pepel, samega je podlisovražnik nedobi! Gorica je lepa, a iz podrtij bi vstala še lepša; pod Lahom bi pa bila sužaja. Suženjstvo pa je hujše kot smrt."

Tržaški namestnik v Gorici.

Kako neresnitve so vse gorovice, ki so se pretekli teden širile o Goriči, češ, da je padla, nam najboljše spričuje to, da je v petek, dne 23. t. m., obiskal tržaški namestnik Gorico in sprejemal zastopnike različnih uradov. V poročilu o svojem obisku pravi namestnik, da se je znašel prepričal o domoljubnem zadržanju našega goriškega ljudstva.

Naši domači junaki.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča, da se naše domače štajerske čete vseh vrst borijo ob soški fronti z neprimernim junaštvom in tekmujejo v izvanrednih hraibrih činih z drugimi četami. Veličko stvilo naših rojakov je predlaganih v odlikovanje. — Naši slovenski Štajerci, kakor je že razvidno iz raznih pisem, ki jih priobčujemo na drugem mestu, so v boju proti verolomnemu Italijanu res dika in ponos naše armade. Naši hraibri fantje in možje dobro veido, da je na izidu velikanske borbe pri Goriči res mnogo odvisna, tudi usoda naše ožje domovine. S svetim domoljubjem in ne glede na skoro nečloveške napore in težave, se borijo naši vrli Slovenci za srečno zmago avstrijske armade in popolni poraz hrvatskega Italijana.

Hrvatje branilec slovenske zemlje.

O bojih za Krn poročajo hrvaški listi: V fronti so nas obdelavale sovražne 10- in 15-centimeterske habvice. Ob celi črti nas je iskala s svojim ognjem sovražna pehota; iz njenih vrst nam so prinašale italijanske pozdrave tudi gorske granate. Samo v mojo zelo stisnjeno postojanko je padlo okrog 200 granat. Bučalo je in treskovalo, da sem menil, da ne pridev več živ iz tega boja. Bombardiranje je trajalo oba dneva julija. Dne 3. julija v jutru je sledil rezek alpinški napad. Dne 6. julija bil je vroč dan. Nisem zmožen, da bi to opisal. Ob štirih zjutraj se je začel moreč artillerijski ogenj. Trupla padlih junakov, ki smo jih bili prejšnji dan pokopali, so italijanske granate izkopale. Ob pol petih v jutru so nastopili trije bataljoni alpincev in bersaglirov, ki so evet italijanskih čet, k naskoku. Razvila so jo splošna rokoborba. Stotnik Kastner, junak junakov, je bil pri tem ranjen. Poročnik Rajičič je dobesedno branil skalni vrh do zadnje kapljice krvi. Moštvo je navdušeno vpilo: "Dokler je še kak Zagor-

rec, Italijani ne božo osvojili čeri!" Italijanom so lučali kamenje v obraz. V boju z rokami smo se bili z bajonetmi, sekiramimi, lopatami, da, celo z zobmi. Naša rezervna kadeta Sole in Gelb sta bila v tem boju ranjena. Na pomoč je prišlo pol stotnje pod poveljstvom poročnika Pollacka. Trobotači so trobili k nastoku kakor leta 1848. Odmevalo je od skalnih sten. Nađporočnik Femen je s svojo stotnjo izvršil protinaskok. Italijani so morali zapustiti postojanko, ki je le 100 korakov bila pred nami, in se umakniti na goro na oni strani. Zvezčer je nastopil razmeren mir. Osprejde je posejano z italijanskimi mrlči. Tako je naš bataljon dokazal, da se zamore domovinska ljubezen in hrvaška hrabrost upirat tudi trikratni premiči italijanskih čet. Nj. ekselencija general Boroevič je brzojavil: "Živijo bataljon! Slava palim junacima!" Po prizadevanju častniškega zborna se je uvedlo zbiranje za svojce padlih junakov. Zbrali smo že nekaj sto kron in jih pošljemo v Zagreb.

Boj v zraku.

Austrijski zrakopovec je dne 25. julija v prav zgodnjih jutranjih urah metal na italijansko mesto Verona bombe. Ubitih je več oseb, porušilo se je dvoje hiš in ena tovarna. Prebivalstva se je lotil grozen strah.

Dne 20. julija zvezčer je avstrijsko letalo metalo bombe na italijanske postojanke ob Soči. Italijani so zrakoplov obstreljevali s šrapneli, a ta se je srečno vrnil.

Italijani dan za dnevom opazujejo z zrakoplovom našo železnico pri Nabrežini in pri Divači ter semptanje mečejo na njo bombe, ki pa svojega namena niso dosegli.

Dne 23. julija, zvezčer ob pol 8. uri, so se nad južnotirolskim mestom Riva pojavili trije italijanski zrakoplovi. Vrgli so osem bomb, ki so pa padle le samo v vrtove in prazne ulice.

Kače na italijanskem bojišču.

Naš znanec Jurij Stegnar iz Loke nam piše z bojišča ob Soči: Na kraškem pečevju je zelo mnogo kače zaledje in kuščarjev. Nekatere so debele kakor človeška roka. Mnogokrat je kača nevarnejša kakor italijanska krogla. Ko se vojak od silnega napora zlekne za kako pečino in ga krogla ne more zadeti, pa ga piči strupena kača. Posebno hudo je za ravnence, ki obležijo na pečini. Če kača ovoha kri, se priplazi blizu ranjencev in se mu zarije v rano. Italijanski ujetniki pripovedujejo, da umre med Italijani vsak dan več sto vojakov samo radi kačejega pika.

Gromenje topov v Ljubljani.

Poroča se: Gromenje topov je bilo v nedeljo, dne 25. t. m., posebno dobro slišati. Natančno se je moglo razločevati jasnejše poke poljskih topov od globokega basa havbic in možnarjev. Zlasti v predpolodanskih in opoldanskih urah je sledil votel grom za gromom. Vzrok, da se je v nedeljo slišala bojna nevihta z italijanske meje tako dobro, je pač ta, da je bila zračna akustika vsled deževja posebno dobra in da je prihajal od meje sem ugočen veter.

Kolera v Italiji.

V Benetkah in Veroni je začela razgrajati kolera. V Rimu že sedaj vladajo velik strah pred njo. — Vse gospiske ženske, ki so sedaj stregle bolnikom, zapuščajo bolnišnice.

Zopet uspešen napad na italijansko obal.

Dne 23. julija zjutraj je zopet zelo uspešno obstreleval oddelek našega vojnega brodovja italijansko izhodno morsko obal v dolgosti 160 km. Močno poškodovanih je bilo 5 italijanskih železniških postaj, 1 pa popolnoma upeljena. 4 lokomotive in veliko železniških vozov je bilo uničenih. Poškodovan je bil tudi važni železniški most pri mestu Pedaso, porušenih več železniških skladis, 1 svetilnik, 1 železniški tunel in še več drugih v vojaškem oziru važnih poslopij. Značilno je za italijansko vojno brodovje, da je mogel naš oddelek vojnega brodovja, mirno in popolnoma nemoteno obstrelevat italijansko morsko obal, in povzročiti škodo, ki znaša na milijone, ne da bi se bila pokazala kakša italijanska vojna ladja. Italijanski list "Stampa" sicer priznava velikansko škodo, katero je povzročilo avstrijsko obstrelevanje, a vsem italijanskim listom je prepovedano objaviti visokost te povzročene škode.

Koliko je doslej izgubila italijanska mornarica.

Po osmih tednih vojske ima italijanska mornarica sledče izgube: dne 24. maja: torpedni rušilec "Turbine"; dne 1. junija: mornariški zrakoplov "Citta di Ferrara"; dne 26. junija: en podmorski čoln; dne 5. junija: ena torpedovka; dne 7. junija: 10.400tonška križarka "Amalfi" in dne 18. junija pa: 7350tonška križarka "Giuseppe Garibaldi." A naša mornarica v tem času nima niti vajmanjše izgube, italijanska mornarica pa kljub navedenim izgubam niti najmanjšega uspeha.

Varšava in Ivangorod pred obleganjem. — Velika obkoljevalna borba. — Zmagovito prodiranje v Rusijo.

Maribor, 28. julija.

Na ruskiem bojišču stojimo pred velikimi dogodki. Avstrijske in nemške armade obkoljujejo dve znameniti ruski trdnjavi Varšavo in Ivangorod. Železni obroč naših armad okrog teh trdnjav je vedno ožji. Splošno je vojni položaj na ruskiem bojišču sedaj ta-le:

V Bukovini vlada mir.

Ob Dnjestru in Zloti Lipi so se naši do dobra zakopali in utrdili tako, da sovražnik ne more predreti naše bojne črte. Vršijo se le redki artilerijski boji. Zadnje dni je bojno črto ob Dnjestru in Zloti Lipi obiskal prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef.

Sovražnik se na prostoru južno od železnice Lublin — Holm in pri Sokalu krčevito zoperstavlja našemu prodiranju. Naše izhodno krilo prodira med rekama Bug in Wieprz v severni smeri proti Holmu; skrajni del tega krila pa je pri Sokalu na severozahodni strani zasedel važne višine. Rusi so spoznali, da imajo Avstrije in Nemci s prodiranjem med Bugom in Wieprzom velik obkoljevalni načrt, ki, če se obnese, spravi Iwangorod in Varšavo v veliko nevarnost in so zato poslali proti temu krilu in sploh proti armadam nadvojvode Jožef Ferdinandu, Böhm-Ermolliju in pl. Mackensenu, ki stojijo južno od Lublina (med Vislo in Bugom) velike nove sile. Armada generala Woyrscha, ki šklera na južni in zahodni strani oblegovalni obroč okrog Iwangoroda, se dan za dnevom pomici bliže trdnjav. Njeni topovi že dosezajo zunanje trdnjavske utrdbe. Rusi so se severo-zahodno od trdnjave umaknili na desni breg Visle.

Južno in zahodno od Varšave je zavezniška armada na nekaterih mestih že blizu varšavskih zunanjih utrd. Trdnjava Nowogorod-Gorodjevsk je obkljena od treh strani.

Severno od Varšave so Nemci zavzeli trdnjavi Pultusk in Rozan ob Narewu in silijo neprestano proti Bugu in s severne strani proti Varšavi, katero Rusi neprestano izpraznjujejo.

Dalej proti severu ofenziva Hindenburgove armade stalno napreduje. Nemci so že na nekaterih mestih prekoračili reko Narew. — Na skrajnem severu se vršijo srditi boji za mesti Mičava in Riga.

Od dne 14. julija pa do danes je bilo ujetih nad 130.000 Rusov in uplenjenih nad 40 topov ter 130 strojnih pušk.

V Bukovini in ob Dnjestru.

V severnem delu Bukovine je splošno mir. Naši in Rusi so se zakopali. Le tu in tam pride do kakih malenkostnih prask. Ob Dnjestru se še vedno vršijo artilerijski boji, četudi ne s toliko srditostjo kot prej.

Naši junaki ob Dnjestru.

Naše čete so, kakor znano, ob Dnjestru in Zloti Lipi do dobra zakopane v dobre utrdbe. Rusi zmanjšajo ob naše postojanke. O bojih, ki so tekaj divjali okrog 18. julija, se poroča:

Štiri dni in štiri noči so nas Rusi neprestano napadali na posameznih mestih. Naši so dobili v roke rusko armadno povelje, katero pravi, da morajo ruski polki prekoračiti reko Dnestr, naj stane, kar hoče. A Rus se je zaračunal! Menida ni vedel, da stojijo ob Dnestrju naši štajerski polki, med njimi pa mnogo slovenskih junakov. Naši so pustili, da so se Rusi približali do 50 korakov našim postojankam in so na to streljali iz strojnih in navađnih pušk s tako silo na nje, da jih je na stotine ležalo mrтvih pred našo fronto, ostali pa so zbežali. Neki štajerski bataljon je dobil ob tej prilikji zavsem 122 hraprostnih odlikovanj.

Ob Zloti Lipi.

Ob Zloti Lipi (v izhodni Galiciji) so se zakopali naši in Rusi. Rusi zapuščajo po dne svoje prednje strelske jarke, a jih na večer zopet zasedejo, da so po noči zavarovani proti vsakemu presenečenju. Ruske postojanke ob Zloti Lipi so zelo močne. Zavarovane so tudi z žičnatimi ograjami. Le tu in tam se zglaši kak ruski top, sicer je mir ob tej črti. Fred kratkim je naše postojanke ob Zloti Lipi obiskal prestolonaslednika ter pohvalil vojaštvo radi njegove vstrejnosti.

Velika obkoljevalna borba.

Vojniški sotrudnik kodanskega lista „Politiken“ piše: Na Poljskem se pripravlja velikanska obkoljevalna borba. Ob bojni črti reke Narew so se dosegli največji uspehi v čudovito kratkem času. Če se zaveznikom posreči, glavno železniško progo Varšava-Petrograd na kratek črti doseči in odrezati, kakor tudi istočasno železniško progo Iwangorod-Lublin-Holm-Kovel zaseseti, od katere so le še 10 km oddaljeni, tedaj stoji ruska armada pred velikansko nešrečo, ako se ne bo pravočasno umaknila.

Edina preostala železniška črta Varšava-Brest-Litovsk je za prevažanje milijonske armade daleč premalo. Dvomljivo je, ako se bo Rusija dala zvabiti v novi Sedan, to je v nov velikanski poraz. V razmerju z vprašanjem glede vzdrževanja ruske armade igra posest trdnjav Varšave in Iwangoroda le prav malenkostno ulogo.

Varšava pred padcem.

Vsi petrograjski listi se bavijo obširno z usodo Varšave ter so mnrena, da padec Varšave ni izključen. Tudi dogodke v pokrajinh ob Izhodnem morju si skuša tolmačiti kot strategične odredbe ruske armadne uprave. List „Dageblad“ pa poroča, da so se že preselile ruske vladne oblasti iz Rige v trdnjavo Reval v Finskom zalivu.

Na severnem Rusku.

Vojniški sotrudnik Švedskega lista „Morgenbladet“ piše o vojnem položaju: Tudi na bojni črti na severu, pri Mitavi in ob Dubisi ter Njemenu Nemci načaljujejo svoje prodiranje. Ako se jim posreči, da vržejo Ruse do Dunaburga (ob reki Duna, izhodno od Ščavljija), ali Wilne (izhodno od trdnjave Kowno), ali da prodrejo do obeh teh postojank, ki ležita ob glavnem železniški progi Varšava-Petrograd, bo postal stališče Rusov na Poljskem tako težavro, da potem ni izključen popolen poraz največjega obsega.

Na potu v Petrograd.

Kodanski „Ekstrabladet“ piše: Na severnem Rusku se bliža Rusiju sodnji dan. Hindenburg napada hitro in krepko v smeri proti Rigi. In tukaj je vse prikrivanje in olejševanje zaman, Riga je in ostane najvažnejše mesto na potu v Petrograd.

Nemčija pripravljena za zimske vojske.

Nemška vojna uprava naznanja, da je nemška armada že sedaj popolnoma preskrbljena z vsemi potrebščinami, kot so to sodočno obleko, s toplimi rokavicami itd. še za eno zimsko vojsko za slučaj, če bi vendar utegnila trajati vojska še tudi prihodnjem zimo.

Poldružni milijon ruskih ujetnikov v Nemčiji.

Monaškovski list „Bayrische Staatszeitung“ poroča, da znaša število na vseh bojiščih dosedaj ujetih Rusov, ki se nahajajo v nemškem ujetništvu, pol-drugi milijon.

Rumunija prijazna.

O novem razmerju Rumunije do nas daje najboljše spričevalo vladna odredba, da se sme rumunsko žito neovirano izvažati v Avstro-Ogrsko. Uvoz iz Rumunije je sedaj oviran samo, ker nam primanjkuje železniških voz.

Srbija noč.

Iz srbskega vojnega stana se poroča pariskim listom, da je četverosporazum zopet prosil Srbijo, da naj takoj prične s splošno ofenzivo proti Avstriji. Srbija pa je odgovorila, da se ji sedanji čas iz vojnih razlogov ne zdi primeren za ofenzivo.

Grška pod nadzorstvom.

Angleške in italijanske ladjje brez prestanka nadzorujejo grško obrežje, da bi preprečile vsak izvor bodisi v Avstrijo, bodisi v Turčijo. Grška izvozna trgovina trpi vsled tega veliko škodo in za to so tudi grški trgovski krogi zelo nevoljni na Italijo in Anglijo.

Prejšnji ministrski predsednik Venizelos, ki je za vojsko zoper Turčijo, je zopet prevzel vodstvo liberalne stranke. Državni zbor se je zopet odgodil in se sestane še sredy avgusta. Na Grškem je vojaštvo odločno zoper vojsko in je vsled tega nasprotno Venizelosovi politiki.

Amerika in Nemčija.

Spor med Ameriko in Nemčijo zaradi potopa „Lusitanie“ še vedno ni poravnjan. Amerika je v novem dopisu naznanila Nemčiji, da vstraja na svojem stališču, vsled katerega bi ne smela Nemčija nobene ladje napasti s podmorski čolni, akj se na njih nahaja kak Američan. S tem bi seveda bil za Nemčijo nadaljni podmorski boj nemogoč, za to tudi Nemčija to stališče odločno odklanja. Vidi se pač, da stoji Amerika na strani Anglike. Da bi Amerika svoj nastop nasproti Nemčiji bolj podčrtala, začela je celo rožljati z orožjem. Ameriški listi pripovedujejo, da se morarica in pehotno vojaštvo pripravlja za, vse slučaj.

Amerika za Italijo.

Amerika zalaga tudi Italijo s strelivom in z drugim vojnim građivom. Kakor znano, pričakuje tudi Rusija krogelj, šrapnelov in granat iz Amerike. Ker je mnogo avstrijskih delavcev v Ameriki, bilo bi veselo znamenje, ako bi se tudi avstrijski delavci branili, kakor so se nemški, fabricirati morilna orožja zoper svoje rojake v domovini.

Italija, Nemčija, Turčija.

Ker ima Italija z Rumunijo pogodbó, da ji Rumunija pomaga, ako jo napadeta Avstrija in Nemčija, za to Nemčija noče napovedati Italiji vojske. Turčija pa tudi noče kar sama poklicati novih sovražnikov pred Dardanele. Toda zavezniški silijo Italijo, da nastopi proti Nemčiji in Turčiji odkrito ter jim napoye vojsko. Toča Italija hodi kakor mačka okoli kaše. Nemčijo opominja, da se njeni podmorski čolni ne smejo pokazati v italijanskih vodah, Turčiji pa prepoveduje, da bi hujskala mohamedance v italijanski Afriki proti Italijanom.

Angleški delavci.

Angleški delavci so se zopet povrnili k delu — ker so se jim izpolnile vse njihove zahteve.

Francoski podmorski čoln se potopil.

Dne 26. julija so potopile turške obrézne baterije pred Dardanelami angleški podmorski čoln „Mariotte.“ 31 mož posadke je bilo rešenih in se nahajajo v turškem ujetništvu.

Parnik „Eastland“ se potopil.

Iz Severne Amerike, dežele vednih velikih nešreč, se poroča, da se je dne 23. julija potopil na reki Čikago veliki parnik „Eastland“, ki je imel na krovu 2500 oseb. Število utopljenih oseb se ceni na 1200 oseb. Dosedaj so izvlekli iz potopljenega parnika 500 mrtvih trupel. Na obeh straneh parnika so morali izsekati velike luknje, da so mogli izvleči trupla utopljencev. Očividec opisuje dogodek sledenje:

„V trenutku, ko je nastala nesreča, so se odigrali pretresljivi prizori. Na parniku je bilo takrat najmanj 2500 oseb. Večinoma vse osebe, ki so se nahajale na krovu in so se oprijemale roba parnika, so rešile ladje, ki so priskočile na pomoč. Za potnike, ki so se nahajali v notranjih prostorih, ponajveč otroci in ženske, ni bilo nobenega upanja na rešitev. Vpiti žensk in otrok je bilo mogoč pretresujoč in je obmolknilo še v trenutku, ko je udrila voda v notranje prostore parnika. V petih minutah je bilo vse končano. Ko so začeli reševati utopljence iz ladje, so videli ležati trupla utopljencev naškupičeno kakor blago v skladisih, iz česar se sklepa, da je vse v hipu drvelo proti izhodom. Trupla utopljenih so spravili v mrtvašnico. Lica mnogih ženskih trupel so bila razpraskan in oblečen raztrgana, znamenje, da se je vršil med utopljenici obopen boj. Kot vzrok potopa se navaja, da so hoteli biti vsi potniki na eni strani ladje, ki se je vsled tega (?)agnila na eno stran.“

Oblasti so zaprle kapitana, častnike in krmjarja. Že baje poprej enkrat se je nahajal ta parnik v slični nevarnosti, ker so spravili iz una ladje veliko težkega blaga, le da bi bilo na ladji več prostora za več potnikov. Zopet druge vesti pa pravijo, da so stroji v trenutku, ko je parnik zavojil na peščenata, delovali še dalje in se je vsled tega parnik nagnil na stran. Oblasti so odredile strogo preiskavo. Večina utopljencev pripada k premožnejšim slojem.

* * *

O potopu parnika „Eastland“ se naknadno poroča, da se je nahajalo na parniku 2572 oseb. Od teh se je potopilo 1810 oseb in 762 je bilo rešenih. Dosedaj so izvlekli 885 mrtvih trupel, večinoma ženske in otroci. Oblasti so zaprle 30 oseb, med njimi seveda tudi kapitana in vse častnike potopljenega parnika.

Razne novice.

† Profesor dr. Franc Feuš. V nedeljo dne 25. julija popoldne je po dolgetrajni bolezni umrl vlč. g. dr. Franc Feuš, profesor mariborskega bogoslovja. Rajni je bil rojen dne 28. septembra 1850 v Ljutomeru. V duhovnika je bil posvečen dne 25. julija 1875. Služboval je kot kaplan v Celju, kaplan in poznej stolni vikar v Mariboru do 16. marca 1885. Dne 31. julija 1885 je bil na inoščem vsečilišču promoviran doktorjem bogoslovja. Dne 1. marca 1885 je bil imenovan za začasnega profesora na lavantinskem bogoslovnem učilišču. Dne 15. decembra pa je postal redni profesor na tem zavodu. L. 1890 je bil imenovan za knezoškofjskega duhovnega svetnika. Leta 1908 je bil radi bolezni vpokojen. — Pogreb priljubljenega pokojnika je bil zelo slovesen. V veži kapiteljske hiše so premilost. g. knezoškof N. Excelencia dr. Mihail Napotnik truplo blagoslavili, koje so potem v stolnico prenesli. V cerkvi so bile mrtvčeve večernice in potem so knezoškof še enkrat blagoslovili. Iz stolnice je velik spred z obilno udeležbo spremil ranjkega na tezensko pokopalo. Sprevoda so se udeležili sorodniki pokojnikovi, zastopstvo društva katoliških pomočnikov, društva katol. mojstric in oddelek veteranskega društva, kojega častni ud je bil pokojnik. Sprevod je vodil g. stolni župnik Franc Moravec, ki je imel ob grobu zelo lep, pretresljiv nagovor o zaslugah in delovanju pokojnikovem. Mnogo solz je teklo, ki so pričale, kako priljubljen je bil blagi g. dr. Feuš med vsemi sloji. N. v. m. p!

† Zupnik Anton Riba. Dne 21. julija je umrl na legarju vlč. gospod Anton Riba, kn. šk. duhovni svetnik in župnik v Št. Vidu pri Planini. Pogreb se je vršil v soboto dne 24. julija. Rajni je bil rojen dne 18. maja 1847 v Braslovčah, v duhovnika je bil posvečen l. 1872. Služboval je kot kaplan v Gornjem Gradu, Hočah, Teharjih in Braslovčah. Od 1. marca 1885 do 31. marca 1889 je bil začasnji profesor na mariborskem bogoslovnem učilišču. Dne 1. aprila 1889 je dobil župnijo Št. Vid pri Planini, kjer je ostal do svoje smrti. Blagi pokojnik naj v miru počiva!

Sestdesetletnico duhovništva objava v četrtek dne 29. julija vlč. g. Matija Warzer, duhovni svetnik in župnik v Rušah. Rašani se prav pridno pripravljajo, da proslavijo redko slovesnost svojega priljubljenega dušnega pastirja. Odbori 4 ruških občin in uč. teljsvo s šolsko m'adino se bo ta dan poklon lo slavljenecu. Biseromašku še na mnoga leta!

Duhovniške obletnice. V lavantinski škofijski občini letos zlato sv. mašo samo mil. g. Simon Gaberc, častni kanonik in dekan pri Sv. Magdaleni pri Mariboru. Srebrni junike ali 25letnico masništva pa obhajajo ti č. gg : B. Atkevič Franc, župnik v Negovi, Kolar Anton, župnik v Št. Iiju pri Velenju, Kukovič Friderik, župnik na Dobrni, Mejžsek Anton, župnik pri Sv. Janezu pri Sp. Dravogradu, Plepec Jožef, župnik pri Sv. Emi, Petovšek Jožef, župnik v Vojniku, Šigl Jožef, župnik v Trbojnah, Tajek J. k., c. in k. vodja voj. superiorata v Inomcu, Tomaz Janez, župnik na Hajdini, Vaclavik Robert, župnik pri Sv. Jederiji, Ozmec Jožef, župnik pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, Skuhersky Leopold, župnik pri Sv. Marku, Šalamun Bernardin, minorit pri Sv. Trojici v Hložah, Štraki Matej, župnik pri Sv. Petru, pater Trafela Fulgecij, nemški pridigar v franc. cerkvi v Mariboru. Vsi ti mašniki so prvi ki se bili posvečeni 25. julija 1890 od prevzv. knežka dr. M. Napotnika.

* Novi kaplani. Nastavljeni so sledeči č. gg. novomašniki kot kaplani: Evgen Lorger v Ormožu, Ivan Messner v Št. Rupertu v Slov. gor. in Avgust Sparl v Št. Pavlu pri Preboldu.

* Nagovor vojakom. Dne 23. julija 1915, ob 7. uri 40 minut zjutraj, so imeli naš premilostljivi gosp. knezoškof pred kn.-šk. palačo zbranim, odhajajočim vojakom približno naslednji izpodbudni nagovor: Krščanski vojaki! Ganjenega srca sem služil danes sv. mašo za Njih Veličanstvo našega viteškega cesarja in za slavno avstrijsko armado. Zlasti sem opravil presvetno daritev za srečo vašega v boju izkušenega gospoda poveljnika, za blagor vseh naših vrlih gospodov častnikov in za božje varstvo vas vseh, hrabri možje, ki dobro poznate resnobo življenja. Tako pa pojrite voljno in veselo, kamor vas kliče najvišji vojskodvodja, pojrite polni trdnega zaupanja v Boga, polni neomahljive zvestobe do cesarja, polni požrtvovalne ljubezni do domovine! Te neizogibno potrebne tri vojaške čednosti so doslej vrle vojake naše pogumine armade vodile od zmage do zmage. Še danes je bilo nekaj teh junakov za njihova čudovita dejana v boju okrašenih z najvišjimi cesarskimi odlikovanji. In te tri čednosti dobrega vojaka bodo tudi vam pomagale, da bote izvrševali izredna dela junaštva. — Vi, ljubi moji, se bote s svetlim orožjem uspešno boriti za dobro in pravično stvar zoper premočne sovražnike; mi, doma ostali, pa vam bomo vedeni pomagali z orožjem molitve, svetih maš in dobrih krščanskih gel. Ne bomo nehal klicati Marije, pomočnice kristjanov, da vas brani in varuje; enako bomo prosili vaše angleške varihe in svetnike, vaše priprošnjike, da vas spremljajo po vseh potih in stezh ter vas zdrave pripeljejo nazaj v ljubo domovino. — In v tem duhu in zmislu vam podelim iz dna srca sveti blagoslov, ki vam bodi porok nebeškega blagoslova, ki je došlo, soremil avstrijske vojne čete ter jim je prinašal slavo, pa jih je pomagal, da so si spletale zlate lavorike. Jez sem govoril, Bog pa daj svojo pomoč. Po teh besedah je vojaška godba zasvirala pesem „K molitvi“ in med tem so ob velikem ganjenju številne množice ljudstva prevzvišeni Nadpastir vojakom podeliški blagoslov. Po trikratnem navduš-

nem vzkliku na cesarja so vojaki vrstoma odkorakali, da odrinejo v določene jim kraje.

* Starišem in prijateljem naših vojakov. Silno mnogo trpijo naši hrabri vojaki na bojiščih. A trpljenje jih je utrdilo. Na dom pa ne pozabijo. Le čitajte pisma, ki jih pišejo z bojišč. Iz vsakega lahko breš pravo slovensko domoljubje. In s kakšnim veseljem sprejemajo vojaki v strelskih jarkih naš list, ki jim poroča domače novice in jih obvešča o dogodkih na drugih bojiščih. Stariši, sorodniki in prijatelji, naročajte vrlim našim slovenskim junakom „Slovenskega Gospodarja“, da jim bodo vojskine bridkosti v sraj nekoliko olajšane. Za četrto leta stane „Slovenski Gospodar“ samo 1 K. Naroča se pod naslovom: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“, Maribor.

* Dokler se slovenska križi, I ali j Gorice ne dobi. Martin Klakocen, vojak našega 87. pešpolka, ki se bo i na italijanskem bojišču, nam je pesel pesmico, zloženo v strelskih jarkih. Iz kicic veje junaški in samozavestni duh slovenskih vojakov. Med drugim piše Klakocen: „Nič se ne boj, Gorica in Vipava, če tadi nisi daleč od Taljana, dokler te slovenka križi, Taljan slovenske žime ne dobi!“

* Odlikovani slovenski junaki. Srebrno hrabrostno kolajno 1. razreda so dobili: načelnik 26. domobranskega pešpolka Klobasa Jožef, načelnik Andrej Ružič in pešec Martin Cvetek od 27. domobranskega pešpolka. S srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda so odlikovali: četovodja Jožef Adamič, desetnik Maks Paulič, oba od 4. domobranskega pešpolka; praporščak Rudolf Sager, računski podčastnik Jožef Kronberg, desetnika Karol Šimek in Maks Schönwetter, vsi od 26. domobranskega pešpolka; načelnik Janez Oster (padel), četovodja Franc Gril, Mihail Pogačnik, desetniki Peter Cvirk, Anton Bohinc, Jak. Česar; poddesetnika Viktor Režun in Franc Jekl; pešec Anton Osojnik in Rudolf Gazparič, vsi od 27. domobranskega pešpolka; četovodja Janez Antolič od divizijskega telefonskega oddelka štev. 22. Z bronasto hrabrostno kolajno: četovodja Anton Pinič, desetnik Janez Gselman in pešec Martin Kraner, vsi od 26. domobranskega pešpolka. Četovodje Janez Kozovšek in Jožef Zmesnik; desetniki Janez Jamnik, Vlado Rajnikar in Jožef Jauc; pešci Franjo Gorenc, F. Bergine, Martin Vozelj, Leopold Batič, Janez Komel, Jakob Grbanc, Franjo Strajna, Jožef Peršič, Janez Vrtovec, vsi od 27. domobranskega pešpolka. Topnica Karol Sterle ter pešeca 47. pešpolka Anton Baumann in Karol Vračko.

* Vojaška odliko arja. S srebrno hrabrostno sretnjo 2. razreda sta bila odlikovana: če ovdaji 6. železniške stotinje Štefan Štač in Rudolf Hafner. Srebrni zaslužni križezi na tratu hrabrosti sretnje sti dobila četo odjaka Leopold Jankovič od 4. st. tn. j., ki izdeluje mostove, in predstupničar 6. točn. črščega polka Alojz Lubec — Srebrno s etinjo I r. zr. da je do 1. črn. j. Aljz Baumberger, doma iz Št. Št. ob Muri.

* Na severem bojišču se ramo prorača: Koporal Ferenc Pirec iz Moravč na Krasjekem, Jožef Gril iz Ljubljane, Jurij Vnuk iz Št. B. Ljubljana pri Šredicu so olikevan s srebrno sretnjino I razreda; da je Fr. Kozolec iz Rihenburga. Anton Glavan od Št. Krške pri Krškem s srebrno sretnjino II. razreda, vsi od 3. saperškega bataljona 4. st. tn. j., ki so korajno naskočili prizemyske utede ter kljub temu prenemu strelijanju bladno-krvao odstranjevali žrte zapreke in tako olajšli pot pešcem, ki so po vročem boju zavzeli utrdbo.

Prebiranje črnovojnikov od 43. do 50. leta se bo vršilo: Celje od 29. julija do 10. avgusta; Mozirje 12. in 13. avgusta; Hrastnik 15. avgusta; Tebovlje 16. avgusta; Brežice od 18. do 20. avgusta; Kozje od 22. do 24. avgusta; Sevnica 25. avgusta; Konjice 27. do 29. avgusta; Rogatec od 31. avgusta do 1. septembra; Ptuj od 3. do 9. septembra; Ormož 11. in 12. septembra; Ljutomer od 14. do 17. septembra; Slovenjgradec od 19. do 23. septembra; Velenje 25. septembra; Nemški Lend od 12. do 19. avgusta; Lipnica od 21. do 29. avgusta; Radgona od 31. avgusta do 4. septembra; Maribor (ok. 1. a) od 6. do 13. septembra; Slovenska Bistrica 14. do 15. septembra; Št. Lenart v Št. Gor. 17. in 18. septembra; Maribor (mesto) od 20. do 24. septembra.

Zaradi toče. Kjer je pobila toča, naj občine, oziroma posamezniki, zaprosijo uradno cenitev, 1. da se odpiše davek, 2. da se dobti podpora, 3. da se dobti brezplačno semensko žito. Zaradi semenskega žita sta zadnje dni posredovala dr. Korošec in Pišek na Dunaju, kjer se je zagotovila brezplačna oddajatev. Za to je treba, da se občine, oziroma posamezniki, pravčasno oglašajo. Imenovana poslanca sta opozorila na skodo v vseh prizadetih okrajih Slovenskega Štajera.

Zaplemba stročnic. Povsem neopravičeno podraženje stročnic v pretečenem času je povzročilo, da je vladu odtegnila špekulacija tudi stročnice in postavila prodajo in uporabo stročnic pod nadzorstvo vladne. Ministrska naredba določa, da so zaplenjene tudi stročnice letosnjega pridelka in sicer fižol, grah, leča, za katero zaplemba velja v obči tiste določbe, kakor za žito; izvzete so le stročnice, ki se uporabijo kot zelenjava. V trenutku, ko se ločijo stročnice od zemlje, zapadejo zaplembi. Istotako so zaplenjene tudi stročnice iz prejšnjih pridelkov. Dokler

ne izide nobena tozaidevna odredba, ki bi odredila kaj drugega, smejo lastniki stročnic uporabljati za sebe in za svoje stročnice v poljubni množini in jih tudi uporabljati za setev. Tudi trgovci, ki še imajo stročnice iz prejšnjih letnikov v zalogi, smejo poljubno prodajati stročnice še tudi nadalje. Od novih stročnic se ne sme nobena množina nikomur drugega prodajati, kakor le samo vojno-žitno-prometnemu zavodu.

* Bernja za gg. kaplane. Iz zanesljivega vira izvemo: Dovolilo se bo, da kmetje smejo v odškodnino za trud in skrb gg. dušnimi pastirji tudi letos od zasezenega žita darovati prostovoljno bernjo.

Uporaba žita in moke za živilsko krmo. Poljedelsko ministrstvo je izdalo sporazumno z notranjim in trgovinskim ministrstvom odredbo, glede na uporabo žita in mlinških izdelkov ter krmila in je obenem tudi določilo, da se pri mlatvi ne sme napraviti več zadnjega žita kot 5% od vsega, kar se je zmatilo. (Če si primlatil 100 mernikov žita, smeš „odvezati“ samo 5 mernikov zadnjega žita.) Glede krmiljenja z zadnjim žitom in s korzo nove žetve ni določena nikakva omejitev. Dosedanje določilo, da se sme vsak dan za poklapanje konjem uporabiti po 1 kg ovra za konja, ostane tudi v bodoče v veljavni. Od jednega, ki ga kmetje ali najemniki sami pridelajo, smejo potem, ko se vravnici določena količina za seme, uporabiti 1 četrtino ostale množine za poklapanje lastni živini. Druge množine imenovanih žitnih vrst se smejo prodati samo potom vojno-žitno prometnega zavoda. S temi zalogami razpela zavod po navodilih poljedelskega ministrstva. Enaka določila se izdajo tudi za poklapanje otrobov. Cena za 100 kg otrobov, ki se izdelajo v naši državi, ne sme znašati več kot 17 K. Občine morajo pri izvrševanju te odredbe sodelovati. Prestopki te odredbe se kaznujejo z globom do 2000 K, ali pa z zaporem do 3 mesecov; v obtežnih slučajih pa se lahko odmeri glob 500 K, ali zapor do 6 mesecov. Odredba stopi v veljavno z dnevom, ko se objavi. Določbe glede otrobov imajo veljati od 15. avgusta naprej.

* Koliko koruze se sme pokladiati živini? Vprašajo nas: Koliko koruze se bo smelo odlej pokladiati svinjam? V razglasih, ki so prišli na občine, to ni jasno označeno. Odgovor: § 4 ministrske odredbe z dne 21. julija 1915 o uporabi žita in moke pravi: „Koruzna novčega pridelka se bo smela neomejeno uporabljati za krmiljenje živine.“

* Zaplemba ogrščice (reps). Ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se določa, da je vladu zaplenila vse letošnje prideke ogrščice (reps, olnjato seme). Vlada je tudi določila ceno za olje iz ogrščice in sicer 46 kron za meterski stot.

* Maksimalne cene za živino. Iz zanesljivega vira izvemo: V vladnem kregu se resno bavijo z mislio, da se nastavijo za živino in meso maksimalne cene. Odločitve je pričakovati v najbližjem času.

* Proti navijanju cen. Notranje ministrstvo je izdalo na deželne politične oblasti ukaz, v katerem se naroča, da morajo politične oblasti strogo paziti, da se ne bodo cene za neobhodno potrebna živila neopravičeno navijale. Oblastim je zaukazano, da se morajo nastaviti cene tam, kjer jih še ni in da se morajo določene cene stvari, kjer jih še ni in da se morajo neopravičeno pretiravati in zabranjevali vsako neopravičeno pretiravanje cen za najvažnejša živila. Zlasti se naroča političnim oblastim, da morajo cene za najvažnejša živila, kot moko, sladkor, meso, slanino, maslo, jajca, zelenjava, sočivje, stročnice, sadje, krompir itd. v trgovinah in na trgih prav natančno določiti in sicer tudi v prodaji na drobno. Določene cene morajo biti javno nabite v trgovinah in na trgih in se morajo skrbno nadzorovati. Da se uspešno zabrani vsako neopravičeno pretiravanje cen, se politične oblasti pooblaščajo, da smejo brezobzirno odtegniti obrtno dovoljenje vsakemu pretiralcu cen, blago pa, za katero so se zahtevali pretirane cene, zapakele zaplembi. Nadalje so politične oblasti pooblaščene, da smejo takoj zapreti vse prodajalne in obratne prostore, v katerih so se zahtevali pretirane cene. V ministrski odredbi se tudi določa, da sme politična oblast tam, kjer je potrebno, izključiti od nakupovanja živil prekupe, mešetarje in druge osebe, ki na neopravičeni način podražujejo živila.

Cena lubju. Cena lubju je zadnje dni zelo poskočila. Plačuje se meterski stot že od 20 do 30 K.

Draginja mila. Pred vojsko je bilo milo po 72 do 80 K, danes je pa po 170 do 180 K. Podražilo se je tedaj povprečno za 130%.

* Tržne cene v Gradeu. Debeli voli 270 do 288 K, srednje debeli 240 do 264 K, suhi 212 do 236 K: debele krave 200 do 240 K, srednje debele 132 do 196 K, suhe 106 do 128 K; biki 180 do 236 K, mlada živila 176 do 260 K; teleta 230 do 270 K, izjemoma 280 do 296 K; mlade svinje 400 do 410 K, debele svinje 410 do 416 K, srednje debele — do — K, mesne svinje 384 do 400 K; ovce 220 do 260 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 9 do 10.50 K, kislo 8.— do 9.—, slama 5.— do 7.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 40. kroso 50 K, oves 27.30 K, ajde 60 K, fižol 90 do 100 K, grašica 180 K do 200 K, leča 200 K, proseno 120 do 144 K, pšenični zdrob 120 K, koruzni zdrob 84 do 88 K, ržena moka K, pšenična moka st. 0 do K, st. 4 ... do ... K, st. 6 (črna) ... do K (100 kg). Jajca

* **Dovoz riža preko Švice onemogočen.** Švicarski listi poročajo, da Francija noče preje dovoliti izvoza riža v Švico, dokler se švicarske oblasti formalno ne zavzejo, da se tudi v takozvanem kompenzacijskem prometu ne bo izvažal riž v Nemčijo in Avstrijo. Švica je že nekaj vagonov riža poslala na Nemško in v Avstrijo, in sicer v zameno za krompir, oziroma sladkor. Zadnja dva meseca li dospelo iz Francije nič riža v Švico, iz Italije pa že dalj časa ne. Francija je nedavno dala dovoljenje za izvoz več tisoč ton riža iz Marsilja, a iz navedenega vzroka je dovoljenje v zadnjem hipu preklicala. Jamstvo, da se riž ne bo naprej oddal, zahteva Francija brez ozira na uvozno kontrole potom uvoznih trgov, katerim v Parizu pripisujejo veliko manjši pravni, nego v Londonu. Angleška namreč, da bi se v Švici ustanovil uvozni trust, ki bi gledal na to, da bi se živila in drugo razno blago, ki bi se uvažalo iz Anglike in njenih kolonij, pod nobenim pogojem ne izvaža v Nemčijo in Avstro-Ogrsko, v Švici ni našla sprejemljivih rezonansov. Pač pa se je tak trust ustanovil na Nizozemskem, vsled česar je nadaljnjo uvažanje živil iz Holandske ali preko nje skoraj izključeno.

* **Velik požar v Ribnici na Kranjskem.** V petek, dne 23. julija, proti večeru je izbruhnil v kraju Mlaka v trgu Ribnica na Kranjskem grozen požar, ki je v kratkem času upepelil nad 40 hiš. Pogorela so tudi gospodarska poslopja, napolnjena z dragocenim žitom. Celotna Škoda znaša nad pol milijona. K. Mnogo gospodarjev niti ne ve za nesrečo, ker so na vojski. Zažgali so baje otroci.

* **Svinčenje na krožniku.** Iz Gorice potičajo z dne 23. julija: Nekje sredi mesta so komaj vstali od mizice, ki je stal blizu vrat na hodoval v drugem nadstropju. Lihom se je mogoč zdebel, da je bilo kosičelo zelo borne, zato so pa poslali otrokom še eno „porcijo“ v obliko — svinca. Seveda, če bi bila ta mala stvarca svoj namen dosegl, bi otroke lahko za vedno nastila. Ampak bila je zelo previdna in razlila vso svojo jezico najprej na steče, potem pa prišla z vso eleganco, otrokom v največje veselje — na krožnik! Pač redek slučaj! Krožnik je postal popolnoma neškodovan.

* **Pogrešajo se:** Franc Brunšek, ki je služil pri dež. bramb. peš. št. 26, vojna stotinja št. 9, vojna pošta št. 18. Odsel je na na bojno polje kot novinec meseca februarja. Zadnjič je še pisal dne 16. marca. Njegovi tov. riši in sobojevni se presijo, če je mogoče kateremu kaj znano o njem, naj blagovoli sporeti njegovi sestri Ivani Brunšek, St. Andrej št. 54, p. Velenje.

* **Dijaški kuhičini v Mariboru** so nadalje darovali: Okrajna Pocojilnica v Ormožu 20, Posojilnica na Stariji 20, neimenovan 7, župnik Ivan Zdravec 10, župnik Janez Lorbek 6, kap'jan Franc Rampre 30 kron; mesto vence na grob † g. kanonika Jakoba Kavčiča so darovali: stolni župnik Franc Moravec 10, dekan Josip Čižek 50, divizijski župnik Alejz Čižek 20, prof. dr. Anton Medved 10, prof. Ivan Vrežec 10, prof. dr. Franc Lukman 10, raznatom dr. Anton Jerovšek 10, prof. Anton Kolařič 10 kron; mesto vence na grob † g. dr. Franca Feuša sta darovala prof. dr. Franc Lukman in prof. dr. Anton Medved vsak po 10 kron. Vsem prisrčai: B g. plat!

Maribor. Dne 21. julija je pri viaduktu med postajo Pesnica in lajteršberškim predorom tovorni vlak povozil črnovojnika Franca Partliča, ki je bil tam na strazi. Tovorni vlak je obstal in ga zapeljal v Maribor. Partlič je že med potjo umrl, ne da bi se bil zavedel. Ponesrečeni je bil rojen 1. 1875 pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Zapustil je vodo v tremi nepreskrbljenimi otroci. Partlič si je sam krije nesrečo, ker je stal preblizu proge.

* **Maribor.** Kakor smo izvedeli, je bilo v nedeljo, dne 25. julija v Mariboru pokopanih 18 vojakov, ki so umrli vsled dobljenih ran, deloma pa vsled drugih bolezni. V pondeljek pa so zopet pokopali 4 vojake.

* **Slivnica** pri Mariboru. Umrila je po širimečni bolezni v Hotinji vasi pri svojih starših gdč. Mimika Šnuderl, stara 18 let. Pokojna je obiskovala dve leti žensko samostansko učiteljico in dovršila lani enoleten trgovski tečaj v Mariboru z odliko. Služila je na to kot stenografička pri dr. P. in letos kot kontoristka v večji trgovini na Ptuju, kjer je zbolela in kljub obilne zdravniške pomoči morala rano umrijeti. Na god sv. Ane popoldne so jo spremili č. g. župnik s katehetom, učiteljstvo z učenci, tovarišice in sosedji na tukajšnje pokopališče. Bila je veselje in ponos staršev, učiteljev in tovarišic. Blag ji spomin!

* **Sv. Jurij ob Pesnici.** Med tukajšnjimi ruski ujetniki, ki prav pridno delajo na poljih, je zadnjega junija eden umrl na trebušnem legarju. — Izmed naših vojakov je Miha Rat pri vojakih zbolel in umrl, Ant Ledinek iz Gor. Pesnice pa je 1. julija padel v boju ob Soči.

* **Ljutomer.** Milo je zapel zvon dne 22 in 23. julija v radomerski kapeli ter naznanjal daleč okrog, da je umrl v Budimpešti v bolnišnici Janez Sonnenwald, ki je služil pri 87. pešpolku na s vernem lojišču. Bil je ranjen dne 5. junija od šrapnega v kviž. Nato se ga je lotil tifus, vsled katerega je umrl. Rajni zapušča ženo in dveletnega otroka. Njegova edina želja je bila, s svojimi domačimi se govoriti pred smrtjo, a ni mu bila izpolnjena. Lihka mu bila taja zmajka!

* **Sv. Miklavž** pri Ormožu. Milo so poprejšnji teden zvonovi naznani prelepi miklavževski župniji, da je nemila smrt pokosila blagega mladeniča Frančeka Pušenjaka. Pačelj je na severnem bojišču v najlepši dobi, star 20 let. Ruski šrapnel mu je dne 13. junija naglo pretrgal nit mladega življenja. Dne 15. junija zvečer pa je bil na bojnjem polju pokopan. Lepo je bilo njegovo življenje, zato je bila tudi gotovo srečna njegova smrt. Pokojni Franček je bil blaga duša, prijaznega značaja, zato so ga spoštovali in ljubili vsi, ki so ga poznavali. Njegove drage starše, ki briško žalujejo za svojim sinom, naj tolazi mili Bog. Dragi Franček! Rahlo naj te tuja zemlja krije,

luč nebeških naj ti sije, mir in pokoj naj ti bo; kmalu nam tud' ura bije, da se s tabo snidemo!

* **Velika Nedelja.** V velikih bojih v Galiciji okrog Lvova je bil težko ranjen Franc Mlakar iz naše župnije. Ruska granata mu je zdrobila desno nogo pod kolenom, da so mu jo zdravnik morali odrezati. Hrabrega junaka pomilujemo in želimo skorajšno ozdravljenje in srečno vrnitev v krog svojih domačih. Njegov kral Janez se pa bojuje na italijanskem bojišču.

Sv. Kunigunda na Pohorju. Jožef Sadek, tukajšnji posestnik, je v začetku vojske odšel na bojno pole. Zadnje njegovo pismo z bojišča je bilo z dne 1. novembra 1914. Potem pa ni bilo več nicesar slišati o njem. Sedaj je pa njegova žena prejela od njega dopisnico, katero je pisal iz ruskega ujetništva. Sadek piše: „Draga žena! Pisal sem ti že pismo dne 1. maja t. l. Raznih podrobnosti ni mogoče pisati. Drugače nam ni velike sile, samo zdravja primanjkuje. Pa upam, da nam dobrotljivi Bog še da zdravje in mir, potem pa srečno vrnitev. Vem, da me pogrešate pri preobloženem delu, pa ne morem pomagati. Pomagaj nam Bog! Vse naj bo v njegovo čast. V tem imenu te pozdravlja tvoj mož Jožef, ujetnik v Taškentu v Srednji Aziji.“

* **Pihava.** Iz ruskega ujetništva iz mesta Simbirsk ob sred Velgi je ušel dne 29. junija, ko je kopal jarke, nekdanji jamski vinčar Franc Murko. Nad Karavijo pri Sow. liku je prišel kot bradat Avstrijec dne 7. julija k nemški fronti. Med potjo je jedel bukovo listje. Tam so ga pa prehostili, fotografirali, obrli, oblekli in mu dali papirje. Na desni ruci ima vrgano ime svojega regimeta in avstrijskega ora. Iz Tezina v Šleziji so mu druge dokumente poslali v Celje njemu pa dali peti tist do Celja. Veliko zanimivega ve spovedati.

* **Smartno** pri Slov. Gradeu. Konečnik Janez, prideljen oddelku strojnih pušč, piše s severnega bojišča, na katerem se nahaja zdravje deseti mesec, svojim s. r. Šem v Smartnu: „Dragi starši! Sprejem sem še le dne 28. aprila štiri zavoje cigaret, katere ste mi za Veliko noč poslali. Hvala! Pišete mi, če imam kaj znancev tukaj. Nazadnjam Vam, da so prišli novi, izmed katerih jih precej poznam. Kar je mojih Kreukar v moji bližini. Krenkar je radi svoje hrabrosti postal narednik; ker pa tudi jaz ne držim rok križem, sem si že tudi zaslužil srebrno drugega razreda. Drugega pa Vam ne bom opisoval, ber tako v časniku dovolj lejega berete o našem hrabrem polku štev. 87.“

* **Dramlje.** Huljihar s točko, vendar brez velike škode je dvojil dne 14. julija. Vsi pridelki se kažejo dobro — Čedno kapeo Matere božje je postavil v Svetelki Martina Gaber. Krčnat Franc Šolič je opustil krčmo.

* **Dramlje.** Padli so na vojski z Italijonom: fanta Fr. Korošec in Jurij Arsenček iz Rabce ter Florijan Rajh iz Diba, oženjen v Šentjurju. Naj vrhun domobrancem sveti večna luč! Biti se je bilo, da je padel pridni fant Jakob Anderloch iz Laz. Kar pride na sv. Magdalene dan zlate vredne dopisnica, da še živi. Ranjen in ujet je v Samari na Ruskem, tam daleč južno od Male, proti Kaspiškemu jezeru — trebuh je artoiran in je Jako Jesenek, v nogu pa Jernej Kežuh. — Bratcev iz Gorice imamo 10. — Ruskih ujetnikov za delo je napolnil 25. — Bog povrni dobrotnikom, ki so za osleple vojake darovali 43 K.

* **Mal kamen.** Dne 9. julija je prišela k nam stranska toča Uniča nam je večinoma vse poješke pridele in vilograde. Ker je žito ravno najlepše zorelo, tola je ta nevihta za nas velik strah in jok. Revščina in stokanje je sedaj pri nas. Kaj bo z živli? Niti semena za prihodnjo sečev nimamo. — Dne 12. julija ponoči je pa obikala Malikamen in Velikikamen neka tinska druhal. Trgala je z oken železna omržja in vlemila v več kleti ter pokradla vse, kar ji je prislo pod roke. Napravila je za več tisoč krun škode Žandarme ije uzmovite zaselejne.

* **Sv. Frančišek Ksaverij.** Jožef Ugošek, kateri se je od 12. avgusta 1914 neprosten bojeval v Galiciji ter je sedaj v Miškolcu na Ogrskem, piše sledete: „Mi smo sedaj tukaj in smo upali, da ne bomo dolgo; ker je pa bolezen nastala med nami, ne vemo nič, kaj se bo zgodilo. Naznanim Vam, da je tukaj huda vročina, a Ogri so skoplj, da Bog pomagaj! Če bi bili mi Ogri, bilo bi nam boljše. Pivo so za 10 vinarjev podražili. Ko smo prišli v gostilno na gulaš, je stal isti 1.80 K za Slovence. Tudi so nas med posamezne kmete dali v delo. Jaz sem na prim. nekemu kmetu trikrat drv pripeljal z vojaškimi konji. Potem sem ga poprosil, naj mi skuna za večerjo novega krompirja. Res, dal mi ga je, a moral sem mu zanj plačati 40 vinarjev! Bil je veliki posestnik. Eno leto smo gonili sovražnika, da se ni polasti Ogrske, in sedaj smo našli tu na Ogrskem takrat „žlahtna“ srca. Z Galicijo so nam bili tamošnji ljudje veliko bolj naklonjeni.“

Zadnja poročila došla v četrtek, 29. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglaša:

Dunaj, 28. julija.

Rusko bojišče.

Položaj je nespremenjen. Sovražnik je med Višlo in Bugom pri Sokalu na več krajinah hudo,

toda brezuspešno napadal in odgovarjal na naše napade. Zahodno od Iwangoorda je bil sovražni sunek odbit v našem ognju.

Desetdnevna bitka na Goriškem končana. — Laške

izgube znašajo 100.000 mož.

Včeraj so nekoliko pojedali tudi italijanski načadi na Dobrodobsko gorsko planoto. Mestoma je pa bil hud artilerijski ogenj, sicer so pa nopravili le samo posamezne slabe sunke, ki so bili brez težave odbiti. V bojih v velikem obsegu je s tem nastal odmor.

Kakor prva, se je končala tudi druga še silnješa bitka na Goriškem s popolnim porazom napadajočega sovražnika, ki je tokrat vrgel na bojišče na prostoru, širokem približno 30 km, med goro Sabotin in morsko obaljo, se dem armadnih zborov z najmanj 17 infanterijskimi in miličnimi divizijami. Sovražnik je hotel predreti za vsako ceno brez ozira na žrtve glede vojaštva in vojnega gradiva. Celokupne italijanske izgube v tej bitki se cenejajo na 100.000 mož.

Sele zgodovina bo ocenila junaške čine naših zmagajosnih čet v tej bitki in njihovih vodij. Neomajeno in neomahljivo še stoje večno tamkaj, kjer so — sovražnika pričakovali pred dvema mesecema. To ne velja samo za postojanke na Goriškem, za katere sta se vršili dve vroči bitki, ampak tudi za našo celo južno-zahodno bojno črto, katero smo si izbrali za obrambo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höler, podmaršal.

Italijani izgubili 180.000 mož.

V prvih bitki na Goriškem so Italijani izgubili 80.000 mož. Naši so jim tedaj pobili 8 do 10 infanterijskih divizij. V drugi bitki, ki je trajala celih 10 dni, to je od 18. do 28. julija, je Italija postavila proti nam na Goriškem 40 infanterijskih divizij, od katerih je 17 divizij po naših četnah pobitih. Mrtvih, ranjenih in ujetih Italijanov je sedaj 100.000. Skupne Italijanske izgube v obeh bitkah značajo torej okrog 180.000 mož. A kljub tako strašnim izgubam Italijani naših postojank niso mogli zavzeti.

Zopetni napad na italij. obal.

Dunaj, 28. julija.

Uradno se razglaša:

Dne 27. julija zjutraj so avstrijske lahke križarke in torpedni čolni uspešno napadli italijansko železniško progo do Jakina do mesta Pesaro in so obstreljevale kolodvore in postajali skladischa, hiše in železniške mostove na tej obali z dobrim uspehom. Več lokomotiv in večje število železniških vozov je bilo razrušenih. Železniško skladisče v mestu Fajno je začelo goreti, nakar se je izvršila močna razstrelba. Istočasno so naši morski zrakoplovi uspešno obmetali kolodvor, artilerijsko vojašnico in druge vojaške predmete v Jakinu z bombami, pri čem je bil velik kolodvor za premikanje vlakov močno poškodovan. Mnoga železniška vozov je uničenih. V skladislu za petroje je nastal ogenj, ki se je videl 30 km daleč. Vse avstrijske vojne ladje so brez kakih izgub zoper vrnile. Sovražne bojne ladje se niso pojavile.

Mornariško povlejstvo.

Italijani zasedli otok Pelagruš.

Iz Berolina se poroča, da so Italijani zasedli majhni in popolnoma brezpomembni avstrijski otok Pelagruš v Jadranskem morju, ki leži med Dalmacijo in severno Apulijo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 28. julija.

Med Mitavo in Njemenom je včeraj prišlo karnih 1000 razkropljenih Rusov v nemško ujetništvo. — Severno od mesta Serok, na obeh straneh Narewa, in južno od Nazelska so Rusi načudilevali svoje protinapade, ki pa so se popolnoma ponesrečili. Sovražnik je pustil tukaj in pri Rozanu 2500 ujetnikov in sedem strojnih pušč v nemških rokah. Pri Varšavi so nemške čete zahodno od mesta Blonje z naskokom zavzale kraj Pierunow. V okolici južnozahodno od gorje Kalvarije se še vrše boji.

Položaj nemških čet na jugoizhodnem bojišču je nespremenjen.

Resni nemiri v Indiji.

V angleški Indiji so izbruhnili hudi nemiri zoper Angleže. Vstaši morijo Evropejce in ropajo. Angleška vlada je proglašila v krajih, kjer so izbruhnili nemiri, vojno

„Slovenski Gospodar“ naših junakov najljubši prijatelj.

Naš somišljenski Jakob Rom, doma iz St. Jurija ob Juž. žel., nam piše dne 18. julija z ruskega bojišča:

Zelo sem se razveselil, ko sem po dolgem času dobil spet „Slovenskega Gospodarja.“ Zdelen se mi je, kakor bi me prisel obiskal moj dobr zvest prijatelj in mi prinesel pozdrav in novic iz domovine. Ni ga lista, ki bi bil tako priljubljen pri svojih čitateljih, posebno pri vojakih, kakor je „Slovenski Gospodar.“ Tukaj ga komaj pričakujemo in ko pride, tedaj pa rompa v roko, dokler ga slednji ne preberete. Stariši, le prično nam ga naročajte!

Nikar si ne mislite, dragi bralci, da smo mi tukaj žalostni in otožni. Ne, tega ni pri nas. Pač pa smo veseli in korajni; imamo tudi godbo, ki nam včasih kakšno veselo zagode. Res mnogo hudega moramo včasih prestati, mnogo dolgih maršev, slaba pota, deževno vreme, itd., ali Slovenci vse z veseljem prenašamo, samo da bi rešili našo domovino. Kosmatega Rusa bomo kmalu spravili v dolgočasno Rusijo, saj je povsod tepen. Kamorkoli se obrne, povsod jih dobri od naših junakov po grbi in vedno beži, kakor bi ga bilo sram njegovega poraza. Artilerijo ima sedaj večinoma zelo slabo in moštvo še slabje. Strelija na vsak sum in kar cele salve. Razume se, da tudi včasih katera krogla zadene. Ni čuda, saj pravijo, da tudi slepa kokoš včasih zrno najde. Pa ta hudo ima večjidel same dum-dum-krogle. Pa naj jih ima, kolikor hoče in naj strelja, kakor hoče, ker poguma našim fantom ne odvzame. In s kakšnim veseljem in „hura“-klici se zaženejo naši fantje na sovražnika in tedaj mu ne preostaja nič drugega, kakor da z velikimi izgubami zboleži. Tako je torej s to vojsko.

In morda boste vprašali: Kako pa je kaj Vaše duševno stanje, ali kaj molite? Hodite k sv. maši? — Da, dragi prijatelji, to je res, da k sv. maši ne moremo, ali molimo pa kolikor kateri more in kakor razne okoliščine pripuščajo; saj druge pomoči ni, kakor da se k Bogu in Mariji zatekamo. Saj sem že sam skusil pomoč Marijino. Bilo je neko noč, ko je bil spopad med našimi in Rusi. Krogle so živilgale goste kot toča in tedaj sem se izročil v varstvo Marijino in ravno tako se mi je zdelo, kakor bi me Maria s svojo lastno roko varovala. In glej! Več mojih tovarišev je padlo, meni pa se ni nič hudega zgodilo. Prepričam sem, da kdor se k Mariji zateče, je govoriti uslušen. Saj ona je naša mati, ki nas ljubi in nam rađa pomaga. Le rádi se k njej zatekajmo po pomoč in tolažbo! Torej z Bogom in Marijo za slovensko domovino! Srčen pozdrav!

Pet bratov v vojski.

Henrik Ortan iz Hoč pri Mariboru nam piše dne 17. julija s severnega bojišča:

Odkar je zadonel vojni klic po državi, so kmetje in rokodelci zamenili svoje orodje s puškami in topovi, da branijo domovino. Poslavljale so se žene in matere od svojih in jih blagoslavljal. Takrat se je tudi naša blaga ljubljena mati poslavljala od svojih tako ljubečih sinov. Eliza Ortan v Gornji Hoči je dala za brambo domovine pet sinov. Dva: Franjo in Karol, sta žalibog ujeta v Sibiriji. Trije: Ivan, Leopold in Henrik, pa se nahajamo na bojnem polju. starejši izmed peterih bratov, Henrik, se že tri meseca nahajam v bojni črti, a Bog me je še dosedaj obvaroval smrti Sovražniku zmiraj porivljemo nazaj in ne bo več dolgo, da bo vržen preko meje. V to pomozí Bog! Kar je moje oko dosedaj videlo, ni približno takoj lepe zemlje, kakor je Slovenija. Rečem Vam, da je ni domovine, ki bi bila tako krasna, kakor je zelen Spodnje-Štajerska. A to je v prvi vrsti pripisati našim delavnim in razumnim kmetom, ki so izvrstni gospodarji. Pozdravljeni slovenski rojaki, štajerski znanici in prijatelji, posebno pa Hočani, od prvega do zadnjega, Bog vas živi še mnoga leta! Na veselo svidjenje! Henrik Ortan.

Slovenci v boju s Črkezi.

Franc Dolenc od St. Lovrenca na Dr. polju, piše g. kaplanu:

Velečastiti! Kako Vam kaj gre doma? Meni gre sedaj dobro. Zadnji teden smo sicer imeli hude boje, pa, hvala Bogu, vrgli smo Rusa na celi črti nazaj, tako da ga bomo kmalu popolnoma izgnali iz našega ozemlja. Naš tretji bataljon je bil pohvaljen, ker smo Črkeze pregnali iz zelo važne postojanke ter uplenili eno strojno puško, ki so jo imeli postavljen na visoki hiši. Črkezi so napol divji narod iz Azije. — Najbolj primanjkuje Rusom artilerijsko, kar je pa ima, pa ni dosti vredna. Mnogo strelov ne eksplodira, sicer pa je za nas bolje, da ne. „Slovenski Gospodar“ tudi priroma v več iztisih k nam ter ga kar po vrsti beremo v strelskej jarkih. Pozdravljeni ter na veselo svidjenje, ako Bog da in Marija!

Smrt nas je izbrala.

Naš znanec Dragotin Novak, doma iz Stročje vasi pri Ljutomeru, piše dne 12. julija našemu uredniku:

Samo še nekaj dni nas loči, ko bomo obhajali obletico ločitve od dragih domačih. Bilo nas je lansko leto kot listja in trave, da vlak skoro ni mogel sestpi z nami ni proti Spielfeldu. Vrnitev pa bo drugačna! Marsikatera družina bo zastonj pričakovala, zastonj plakale po očetu, žena po možu, katerega več ni, ampak krije že hladna tuja zemlja njegove junaške prsi. Že je bilo v „Gospodarju“ poročilo o padlem našem tovarišu in rojaku Belecu. K temu še dedam nekaj podrobnosti.

Padli tovariš se je neprenehoma 10 mescev nahajal v strelskej jarkih ter se junaško boril, tako, da je bil pri celem 87. pešpolku zelo priljubljen. Dne 14. julija, ko smo podili Moskale proti severu, si je naš Emerik kopal z lopato luknjo v zemljo, da bi se lahko obvaroval sovražne krogle, ali usoda mu je bila neusmiljena. Ko je pričel delo, je prirčala krogla ter ga zadeva ravno v srce in junak je padel... Dragi stariši! Ne žalujte po Vašem dragem ljubljencu! Padel je junaške in lahka smrti, kot zvesti služnik cesarja in Boga ter se izognil vseh nadaljnih nadlog in križev, ki nas še čakajo.

Edino učenje nas ostalih še je: „Na veselo svidjenje nad zvezdami!“ Tam se bomo vsi enkrat združili ter se pogovorili, kako smo v Karpathih in v Galiciji Moskale preteplali. Mi, „Prlek“ imamo izvanredno zgodovino iz te vojske. Mi, ki nam je neusmiljena smrt vendar prizanesla, se držimo krepko in trdno kakor železo. Kljub vsem težavam si večkrat privočimo domače šale.

Moskale smo pregnali že skoraj na mejo in deloma čez mejo. Sedaj nam drugega ne manjka, kakor prleški „ajdovi krapci“. Prisrēne pozdrave vsem „Gospodarjevim“ bralcem pošiljajo še živeči Muropolci! Na skorajno svidente! Dragotin Novak, četovodja; Jožef Slavič, četovodja; Alojz Štuhel, četovodja; Janko Prelog, četovodja; Jožef Hvalenc, korporal; Franc Stanjko; Jurij Trop.

Z bičem nad Ruse.

Martin Fras, doma od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah, nam piše dne 10. julija s severnega bojišča:

Skoro bo minulo leto dni, odkar se nahajam na bojnem polju. Štiri mesec od začetka vojne sem se nahajal zmiraj v bojni črti. Prvi dan, dne 26. avgusta, sem ustrelil več sovražnikov. Sovražnik je po številu veliko močnejši kot mi. Njegove krogle so šivilgale kot čebele, kadar se rojijo. Ena krogla mi je pa zbrisala malo kože, več mi jih je predrlo plašč, ki sem ga imel na tornistru, dve sem našel v tornistru, ki sta mi stregli po živiljenju. Ti dve še hrani z spomin. Grozovit boj se je vršil pri Grodecku, kjer sem bil v ogaju neprestano pet dni. Naši slavni vojskovodje so tako odredili, da smo moskale privabilo v grozne Karpaty. Tukaj smo ga držali celo zimo, da mu je veliko „panov“ zmernilo. A ko je začela prepevati kukavica, smo vzeli bič v roke in tepli Ruse na desni, drugi pa na levi strani. Mi smo ga pa držali v sredini, tako, da nam ni ušel izpred oči. Sedaj se je „pan moškal“ podal v divji beg, da smo mu komaj sledili.

Veliko pozdravov pošiljam Vam, matere, žene in dekleta, ki prenašate doma veliko truda in težav. Pozdravljam tudi vse čitatelje „Slov. Gospodarja“, katerega tudi jaz znam vsako številko v velikim veseljem.

Pri sedanjem vročem poletnem času se priporoča vsaki hiši, da imajo v zalogi razkuževalno sredstvo. Opazujemo na današnji inserat „Lyoform“.

Uradno določene cene za novo žito.

Za novo žito veljajo do nove žetve 1916 slednje uradno določene cene (za 100 kg):

Pšenična pšenica in pira	rž	ječmen za pivovarnne	drugi ječmen	oves	koruza	ajda
34 K	28 K	28 K	26 K	26 K	—	—

Ako se pšenica odzvame po vojno-žitnem prometnem zavodu, njegovem pooblaščencu ali od zavoda najetem mlinu ali skladisču pred 16. septembrom 1915, rž pred 16. avgustom 1915 in oves pred 1. oktobrom, se bo k gorej določenim cenam dal pridatek, kateri bo znašal pri 100 kg: 1. pri pšenici v času do 31. julija 1915 4 K, do 15. avgusta 3 K, do 31. avgusta 2 K in do 15. septembra 1 K; 2. pri rži do 31. julija 2 K, do 15. avgusta 1 K; 3. pri ovsu do 15. septembra 1 K. Za koruzo in ajdo se bodo cene še le pozneje določile.

Uradno določene cene za moko. Cesarska namestnica nam piše: Za moko veljajo sedaj v veletrgovini slednje cene (za 100 kg): fina pšenična moka 68 K 00 v, pšenični zdrob 68 K 00 v, nemešana pšenična moka za kuh 58 K 00 v, nemešana ržena moka 42 K 00 v, ječmenova moka 49 K 26 v, zdrob od činkvantina 70 K 80 v, moka za polento (iz činkvantina) 64 K 86 v, navadna koruzna moka 48 K 85 v, moka iz bele koruze 53 K 60 v, zdrob iz bele koruze 70 K 80 v. Cene veljajo za čisto težo, in sicer pri mlinih. V trgovini na drobno se smejo pričačunati k tej ceni še stroški za pošiljanje (vožnjo) in drugi stroški, kakor tudi dobiček, ki je v trgovini z moko običajen.

Loterijske številke.

Gradeč, dne 21. julija 1915: 35 68 52 64 76
Linc, dne 24. julija 1915: 1 55 52 20 47

Vročina pred durmi!

Ob sedanjem času pametna gospodinja skrbno izbira jedila in pazi z dvojno pozornostjo na zdravje svoje družine. Z vsem računivši, če bi mogoče se le znala pojavit kaka nalezljiva bolezen, ima redno veliko steklenico Lysoformovega desinfekcijskega sredstva v svoji hiši. Sigurna razkuževalna sila Lysoforma je potrjena po znanstvenih preiskovanjih profesorjev in zavodov n. pr. Löffer, Liebreich, Vas, Pertik, Proskauer, die Veste, Tausz, Vertun, Puhl, Pfeiffer, Ujhelyi, Perroneito, Leir itd. Pazimo na to, da dobimo Lysoform v originalnih steklenicah ali posodah, na katerih se povsod nahajajo vinjete in papirni ovitki:

Dr. Keleti & Murányi

kemična tovarna v Ujpestu

kakor tudi varstvena znamka.

Vsebina steklenice:

g 100 250 500 1000 2 1/2 kg

Cena steklenici: K—90 1·80 3·10 5— 10—

Z ozirom na pričakovano večjo potrebo preskrbi se naj vsak pravočasno z Lysoformom.

Zanimivo knjigo „Zdravje in desinfekcija“ od nekega zdravnika, pošiljamo na željo vsakemu gratis in franko.

Dr. Keleti & Murányi

kemična tovarna v Ujpest-u.

460

Komil iz dežele ali prodajalca in en fant poštenih staršev, se sprejmejo takoj v trgovini z mešanim blagom pri tvrdki J. Belina, Macelj poštni Podlehnik, Štajersko. 457

Pri županstvu občine Jurklošter se odda tajniška služba. Vstop takoj. Ponudbe na županstvo Jurklošter. 464

Dva organista iščeta mesta. Ponudbe na naslov „Neoženjena 33“ postrest. Gradec. 465

Kupim sadje, vsako količino naravnost od producentov. Oskrbim zaboje itd. eventualno tudi sam. Sem tudi dober plačnik za jajca, maslo, perutino itd. Ponudbe na Rajmund Zwirner, Dunaj XVIII. Sternwartesstrasse 11. 469

Prijetje stanovanje v Mariboru, 10 minut od stolne cerkev se da tako v najem. Lepo stanovanje z dvema, na željo s tremi sobami in del vrta, posebno primerno za penzioniste, tretja soba se da tudi posebej v načaju pošteni osebi, natančneje in načaj se izvije pri zajedništvi v Ancengrubevici ulici št. 7 na Koroski cesti nasproti št. 99. Hiša je na samem stojcu brez drugih strank in otrok. Torej prav mirna. Se lahko ogleda v sak danopolnde. 492

Organist in cerkovnik, 52 let star, toraj vojaščine prost, cecilijsko izučen, z jakimi lepimi sprečevali, oženjen, želi sredi avgusta t. i. službo spremeniti: Naslov v upravnosti. 467

Aleksander Vaupotič, mesar v Ljutomeru, sprejme takoj mesarskega učenca iz boljše hiše. 466

Organist in cerkovnik, z dobrimi sprečevali, prost vojaščine, ter ob enem tudi posojilniški tajnik, ki deluje pri večji posojilniški, ter zmožen voditi posojilniško knjigovodstvo, želi spremeniti primerno službo. Cenjene ponudbe na upravnosti „Slov. Gospodarja“ pod „Treznost“ štev. 432.

Priden komil se tako sprejme pri Janezu Toplak, trgovina Juršinci pri Ptuju. 447

Dobra kuharica in varčna gospodinja, ki služi že čez 7 let v župnišči ter vajena vsakega dela, želi službo spremeniti v župnišče na deželi. Naslov pove upravnosti pod št. 448.

Tesarje in zidarje sprejme v stalno delo in za dobro plačilo stavbeni mojster Julij Glaser Maribor (Mellinghof). 444

Vino in sadjevec kupim vsako pojavljeno maočino Julij Glaser, stavbenik Maribor, (Mellinghof). 443

Uradno določene cene za novo žito.

Kajca, surove maslo, smetana.

Kupujem prima sveža jajca, čajno maslo, maslo za kuho in smetano. — Dopisi z navedbo cen na trgovino z jajci in maslom Tereze Hinterberger, Dunaj XII., Schönbrunnerstrasse štev. 196. 441

Solzna Avstrija.

Kdo mi pošlje v kuvertu za 50 vinarjev novih in neporabljenih znakov in pa svoj natancen naslov, pošljem mu takoj štiri nove krasne pesmi: I. „Solzna Avstrija“, II. in III. „Slovo in ločitev“, „Blagor mu v tujih zemljah“ in IV. „Godci sestavnega plesa“. Narocuje v pri Mat. Relec pri Sv

10

Zapomni ne zabi:

Besar ali zdrav,
Le „FLORIAN“ rabi,
Zaledcu bo prav!

Želodčni likér

Je pripravil tek in prebavo mersikomu, ki je zamánkuje draga in neprijetna zdravila!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.

A 177/15-4

Prestovoljna dražba.

V zapuščinski zadevi č. g. župnika Antona Ribar vrši se dne 4. in 5. avgusta 1915, od 8. ure zjutraj naprej prestovoljna razprodaja vseh v zapuščino spadajočih premičnin na lici mesta v **Sv. Vidu pri Planini**.

V zapuščino spada deset **glav lepe govedi**, več **svinj**, par lepih konjev, nekaj vina, precej vinske posode, pohištvo, knjige itd.

Prodajalo se bo le proti takojšnjemu plačilu ter se kupci opozarjajo na to dražbo.

C. kr. okrajsko sodišče v Kozjem, odd. I.,
dne 23. julija 1915.

458

Hranilne kocke „Favorit“ so najboljši **pridatek za juho**. Najcenejši vir za preprodajalce. V škatljah po 200 komadov naprej. 100 kovsov K 3.60 se posilja po povzetju na vse pošte. Grünwaldova uprava za razpostirjanje juhin h kock Dunaj I Gonzagagasse 12. 463

Edino zastopstvo in glavna zaloga za Avstro-Ogrsko od originalnih **armadnih in železničarskih Roskopf-ur 5R.**

Po 14 dnevni poskušnji se lahko vsaka ure proti popolni svoti zoper zamenja, torej ni nobene rizike, ampak se lahko vsak sam prepriča o teh izbornih urah. Prednostitev ur: Prava železničarska Roskopfur ur se je, ne dolgo tega, načrti za železnične in štapne službe z novo konstrukcijo zboljšala, dobila preciznejši tek, posebej močne osi, kolesje se vso vrti v kamnenih. Ura teče 32 ur in ide točno na pol minute, če tudi ura leži, visi ali se nosi v žepu. Ura je zavarovana proti preveliki napetosti peresa, oborje je iz čistega nikla ter je zavarovano še enim plăščem za varstvo zoper prah ter se vsi pokrovki strogo in natančno zapirajo. Po dobrimi preizkušnjami so te ure radi nizke cene in vendar dobrega tek - uradno upveljalo pri armadi in različnih železnicah. Prosim Vas torej, da te ure ne zamenjate z drugimi sličnimi urami, ki se dobijo v trgovinah. Vsak si naj brez nevarnosti, da bi trpel kako škodo, naroči mojo ceno uro. - Velik cenik popolnoma zastonj.

A. KIFFMANN, Maribor ob Dravi št. 8, največja tovarniška zaloga ur, srebrnine in zlatnine, razposilja v vse dežete. Specialisti za boljše ure.

Pozor kmetovalci!

Priskrbite si pravočasno, posebno sedež v vojskinem času, jambona, zanesljiva in kaljiva semena, n. pr.: domačo, nemško (Lucerna), kamnitno detelje, travo, pose romeno in rudečo, sploh vsa poljska, kakor tudi vrtna in cvetljčna semena od znane in edlikevane tvrdke Mauthner, ki se dobivajo pri domaći tvrdki

I. RAVNIKAR :- CELJE

Trgovina s špecerijskim blagom, z barvami in deželnimi pridelki ter zaloga vseh vrst mineralnih voda.

Solidna in točna postrežba.

„Kapljice za svinje“ Cena 1 steklenice je 1 kruna.

Gospod A. H. Sv. Križ, piše:
Hvala Vam za pripisano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: **Uspeh vrlo povoljni!**
Gospod Janez K. piše:
Prav debro pomagalo!

F. PRULL:

mestna lekarna pri c. kr. orlu
Maribor, Glavni trg štev. 15 462

Tvrdka**Milan Hočevar Celje**

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljive kaljive semena za polje in vrite po solidni ceni

Posebno priporočam od predenca očiščeno:

Domače ali konjsko deteljno seme, potem Lucerner ali nemška, lekarnat za enkrat kositi, Esparsel, takozvana večna detelja, Travino seme za mokre in suhe travnike, Korenjevo seme, Runkelneve repo, rudečo dolgovato, rumene dolgo in okroglovato, Svinjsko salato.

Zah vrst semena za vrite, kakor tudi rafijo in žvegie za vinograde.

Obilnega obiska pričakujem biležim z velespoštovanjem

Tvrdka M. Hočevar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve
trgovina špecerijskega blaga.

Manufaktурно trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj priporoča.**Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru****Hranilne vloge**

Se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: razvadec po 4 1/2%, proti trimestralni odpovedi po 6 1/4%. Obresti se pripljujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, saj da bi se ajki obrestovanje naj preklicata.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti popularni varnosti po 2 1/4%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročno po 5 1/4%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izpoljuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih deparnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti poznitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnice brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako petek in četrtek od 8. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenčni posredki. V srednik urah se sprošča in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje projemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in ed. 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabirkalnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnice brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike, -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I.nadstr.